

บันทึกก่อนเริ่มทำการวิจัย

วันเวลาที่ผู้เรียนได้ตัดสินใจลงพื้นที่ทำการสำรวจชุมชนที่ผู้เรียนได้ตัดสินใจเลือกเป็นชุมชนเป้าหมายในครั้งนี้ ก็คือ หมู่บ้านอุตะเถา หมู่ที่ ๖ ตำบลหนองไม้แดง อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี และเหตุผลที่ผู้เรียนเลือกลงพื้นที่ ณ หมู่บ้านดังกล่าวก็ด้วยความสนใจเกี่ยวกับสภาพความเป็นอยู่ที่อยู่ท่ามกลางความเป็นชุมชนและการกลายเป็นเมือง ซึ่งยังไม่เป็นเมืองแบบเต็มตัว เมื่อเทียบกับเมืองพัทยาหรือเมืองบางแสนที่กลายเป็นเมืองหลักสำคัญ และเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญของจังหวัดชลบุรี

ดังนั้น สภาพความเป็นอยู่ภายในชุมชนน่าจะมีสิ่งที่จำเป็นต้องศึกษาถึงวิถีชีวิตที่ถูกเปลี่ยนแปลงไป โดยผู้เรียนจะสังเกตจากสภาพของที่อยู่อาศัย อันได้แก่ บ้านเรือน การดำรงชีพภายในสังคม และสภาพเศรษฐกิจภายในชุมชน และรวมไปถึงโครงสร้างการปกครองส่วนท้องถิ่นโดยมุ่งเน้นไปในเรื่องการสนองตอบต่อนโยบายการพัฒนาและการปกครองจากส่วนกลาง นอกเหนือไปจากประเด็นการกลายเป็นเมืองแล้ว การที่ชุมชนรวมตัวกันอยู่เป็นหมู่บ้านนั้น ย่อมต้องมีสถานที่ทางศาสนาไว้ปฏิบัติกิจทางศาสนาต่าง ๆ ซึ่ง ณ หมู่บ้านอุตะเถานี้เป็นหมู่บ้านเพียงหมู่บ้านเดียวที่มีวัดตั้งอยู่ภายในหมู่บ้าน ซึ่งวัดอุตะเถานี้เป็นวัดที่สมาชิกจาก ๖ หมู่บ้านคือ หมู่บ้านดินเขา หมู่ที่ ๒ หมู่บ้านกันท่ง หมู่ที่ ๓ หมู่บ้านสมอคาฝาก หมู่ที่ ๔ หมู่บ้านอุตะเถา หมู่ที่ ๖ และหมู่บ้านหนองไม้แดง หมู่ที่ ๗ แต่สำหรับหมู่บ้านศรีพโลทัย หมู่ที่ ๑ นั้น มีวัดศรีพโลทัยเป็นวัดประจำหมู่บ้านแยกไปต่างหาก และจากประวัติของตำบลหนองไม้แดงนั้นมีความเก่าแก่และถูกอ้างถึงในหนังสือคำให้การของชาวกรุงเก่าอีกด้วย ซึ่งจะได้แสดงไว้ในหัวข้อเกี่ยวกับประวัติต่อไป

เมื่อผู้ทำวิจัยเดินทางมาถึงหมู่บ้านดังกล่าวในตอนเย็น เวลาประมาณ ๑๘.๓๐ น. ของวันที่ ๒๑ สิงหาคม ๒๕๔๗ ด้วยบริการของรถทัวร์ที่ออกจากสถานีขนส่งเอกมัย และลงจากรถบริเวณหน้ามหาวิทยาลัยศรีปทุม วิทยาเขตบริการชลบุรี โดยที่ผู้ทำวิจัยไม่ทราบว่าหมู่บ้านแต่ละหมูนั้นมีที่ตั้งอยู่ที่ใดบ้าง จึงได้นั่งพักทานข้าวมันไก่หน้าร้านสะดวกซื้อ แล้วค่อยสอบถามถึงวัดศรีพโลทัยก่อนเป็นอันดับแรก และถามถึงวัดอุตะเถาภายหลัง เมื่อได้คำตอบว่าวัดศรีพโลทัยนั้นอยู่ติดกับถนนสายใหญ่คือ กรุงเทพฯ – ชลบุรี ผู้วิจัยจึงตัดสินใจเลือกไปที่วัดอุตะเถาในทันทีเพราะเหตุผลแรกจากการสอบถามก็ได้ความว่า วันอุตะเถาอยู่ลึกเข้าจากถนนสายหลักประมาณ ๑.๕ กิโลเมตร และเป็นวันประจำหมู่บ้านอุตะเถา จึงได้ว่าจ้างรถมอเตอร์ไซค์รับจ้างให้เป็นสารถีในการนำทางไปยังวัดดังกล่าว เมื่อเดินทางไปถึงที่วัด สิ่งที่ผู้วิจัยถึงกับตะลึง เพราะที่วัดแห่งนี้มีการตั้งศพบำเพ็ญบุญอยู่ ๒ งาน หลังจากนั้นได้เดินเข้าไปภายในบริเวณกุฏิพระ เพื่อจะติดกราบนมัสการท่านเจ้าอาวาส เพื่อจะขออนุญาตค้างคืนที่วันสักหนึ่งคืน แต่ท่านเจ้าอาวาสท่านจำวัดเสียแล้ว จึงได้แต่ยื่นคิดว่าจะทำอย่างไรดี ผู้วิจัยก็ยี่นรี ๆ รอ ๆ เก้ ๆ กัง ๆ อยู่พักใหญ่ ในที่สุดก็มีชาวบ้านสองท่านยื่นคุยกับพระลูกวัดอยู่ จึงได้เดินเข้าไปถามและแจ้งความประสงค์ที่จะขอค้างที่วัด แต่พระท่านได้พาไปหาท่านรองเจ้าอาวาส ซึ่งก็จำวัดไปแล้ว (สังเกตจากอาการที่ท่านเดินออกจากห้องกุฏิ) เมื่อแจ้งความประสงค์แล้วท่านเจ้าอาวาสท่านก็เข้าใจ แต่ท่านให้ผู้วิจัยโทรศัพท์ไปหาผู้ใหญ่บ้านเพื่อแจ้งให้ทราบเพื่อว่าทางท่านผู้ใหญ่บ้านท่านจะให้การรับรองที่บ้านแทนวัด ผลสุดท้ายท่านก็ให้ค้างที่วัด เพราะว่ามีผู้นำหมู่บ้านไม่ได้อยู่ในหมู่บ้านเพราะท่านไปธุระต่างอำเภอ เมื่อเป็นเช่นนี้ผู้วิจัยก็เลยคิดว่า เอา

ละเป็นไงเป็นกันวันนี้ จะนอนที่ศาลาสวดศพละ เพราะท่านรองเจ้าอาวาสท่านให้ไปนอนที่นั่น ด้วยเหตุผลตรง
 นี้ก็น่าจะด้วยการที่ผู้วิจัยเป็นคนแปลกหน้าในชุมชนและมาถึงค่ำมืด ท่านย่อมมีความระแวงระวังเป็นธรรมดา
 ระหว่างที่ยืนสนทนากับท่านรองเจ้าอาวาสนั้น พี่ผู้ชายท่านหนึ่ง ต่อมาทราบชื่อว่า พี่สุบิน ก็ยืนฟังอยู่ด้วยและได้
 เข้ามาถามว่ามาจากไหน มาทำอะไร และถามถึงสิ่งที่ผู้วิจัยจำเป็นต้องแสดงว่าเป็นนักศึกษามาลงพื้นที่ทำการวิจัย
 จริงหรือไม่ ด้วยคำถามที่ถามว่า “แล้วมานี่มี กา (ตรา) อะไรหรือเปล่า ?” ผู้วิจัยจึงแสดงบัตรประจำตัวนิสิตให้พี่
 สุบินดู พี่สุบินก็รับไปดู พี่เขาจ้องอยู่นาน ในที่สุดก็เอามือล้วงไปที่กระเป๋าเสื้อที่หน้าอก แล้วหยิบแสดงสิ่งที่
 คล้ายเป็นที่เก็บเอกสารเล็ก ๆ ทำด้วยกำมะหยี่สีน้ำตาล และมีสติ๊กเกอร์ติดอยู่ที่ด้านนอกของสิ่งนั้น แล้วยื่นให้
 ผู้วิจัยดูว่า นี่เขาก็มีตราเหมือนกัน ซึ่งตราดังกล่าวเป็นตราพระเกี้ยวนั่นเอง เมื่อเห็นว่ามีตราเหมือนกันแล้ว เมื่อ
 คุยกันสักพักพี่สุบินก็ถามว่าจะอาบน้ำอาบท่าหรือเปล่า และได้ชักชวนให้ไปอาบน้ำที่บ้านของตน ซึ่งเป็นสิ่งที่ดี
 มากที่สุดในภาวะการณั้คับขันเช่นนั้น ผู้วิจัยก็ตอบตกลงและขึ้นไปนั่งบนกระบะหลังรถยนต์ของพี่สุบิน โดยพี่
 สุบินให้เหตุผลว่านั่งหน้าไม่ได้เพราะมีลูกน้องอยู่ นั่นก็คือ เพื่อนพี่สุบิน ๑ คน และสุนัขอีก ๒ ตัว ด้วยกัน เมื่อ
 เดินทางไปถึงบ้านพี่สุบินก็นั่งพูดคุยกันสักพัก ขึ้นไปบนเรือนก็พบชั้นไม้ประมาณ ๓ ชั้นที่ใช้เป็นโต๊ะหมู่บูชา
 พระ และประดิษฐานพระพุทธรูปห้าตักประมาณ ๘ นิ้ว และมีพระบรมรูปของรัชกาลที่ ๕ รวมอยู่ด้วย ขณะที่
 ผู้วิจัยยืนเฝ้าตัวตรงอยู่กลางเรือน พี่สุบินก็บอกให้ผู้วิจัยทำการสักการะด้วย ผู้วิจัยจึงได้ยกมือขึ้นไหว้ ทั้ง ๆ ที่ยังยืน
 อยู่ พี่สุบินก็บอกว่าให้นั่งกราบ และให้เหตุผลว่า ไหว้พระให้นั่งกราบ และยื่นทำความเคารพพระเจ้าแผ่นดิน
 จากการสังเกตของผู้วิจัยต่อพี่สุบินนี้ ลักษณะท่าทางของพี่สุบินเป็นคนที่ให้เคารพต่อสถาบันชาติ ศาสนา และ
 พระมหากษัตริย์เป็นอย่างมาก จากนั้นผู้วิจัยก็อาบน้ำและกินก๋วยเตี๋ยวด้วยกัน เมื่อเสร็จการทานอาหารค่ำที่อยู่
 ท่ามกลางบรรยากาศที่เย็นสบายลมพัดโชยมาตรงบริเวณหลังบ้านที่พี่สุบินทำเป็นโรงครัวโดยการทำเป็นเพิงสี่
 เสาคมุงหลังคาไว้กันแดดและฝน ซึ่งผู้วิจัยมองเห็นสิ่งหนึ่งคือ ความเป็นอยู่ที่ไม่ได้ทันสมัยอะไรมากมายก็
 สามารถทำให้ผู้วิจัยนี้กินนิยมนและชอบเป็นอย่างยิ่ง

สำหรับการพูดคุยกับพี่สุบินแล้ว ก็ทำให้ทราบว่าพี่สุบินคนที่อาศัยอยู่คนเดียว และเป็นคนที่รักสุนัข
 เพราะที่บ้านพี่สุบินมีสุนัขถึง ๓ ตัว และอ่านเขียนหนังสือไม่ออก มีอาชีพรับจ้างแบบเป็นลูกมือจากนายจ้างที่
 เหมางานประเภทค้ายาที่ขึ้นรถเรือขาย โดยงานที่พี่สุบินทำนี้ ไม่ใช่เป็นงานประจำ แต่เป็นงานที่มีเป็นงาน ๆ
 ไป ค่าจ้างก็สุดแต่แต่นายจ้างเหมางานมาทำอะไร ก็จะจ้างต่อให้พี่สุบินรับค่าจ้างแบบเหมาจ่ายทีเดียวจนเสร็จ
 งาน ประมาณ ๕๐๐ – ๑,๐๐๐ บาทบ้าง เมื่อคุยกันไปสักพักเริ่มมีความคุ้นเคยและกล้าที่จะพูดถึงเรื่องราวส่วนตัว
 ของตนเองให้ผู้วิจัยฟัง ก็ทำให้ทราบว่าในอดีตเมื่อประมาณ ๑๐ กว่าปีที่ผ่านมา พี่สุบินเคยไปทำงานถึง
 ต่างประเทศ เช่น กานา เฮอร์มัน ฝรั่งเศส โดยเดินทางไปพร้อมกับวิศวกรเครื่องยนต์ของบริษัทหนึ่ง พี่สุบินก็เล่า
 ให้ฟังว่า “เราเป็นคนไม่รู้หนังสือ จึงไม่มีโอกาสหางาน และจะให้เขียน *รีพอร์ต* (Report) ก็เขียนไม่ได้ ได้แต่พูด
 บอกกับฝรั่งว่า *สปอย* (Spoil) *คอนเน็คชั่น* (Connection) และ *โปรบกั้น* (Broken) และได้ให้ทัศนะว่าพูดแค่นี้
 ฝรั่งเขาก็เข้าใจแล้ว ซึ่งตรงนี้เป็นตัวอย่างที่ดีสำหรับคนที่ไม่กล้าพูดคุยกับชาวต่างชาติ แต่กลัวพูดผิด ๆ ถูก ๆ อีก
 ประการหนึ่งพี่สุบินบอกว่าตนเองเป็น *โรคอัลไซเมอร์* ต้องกินยาประจำ ถ้าหากเกิดอาการขึ้นแล้ว จะมีอาการ
 ชนิดที่ไม่รู้วันรู้คืน อยู่แต่บนเรือนเลยทีเดียว เมื่อผู้วิจัยถามต่อไปว่าแล้วตอนนี้ยังต้องทานยาอยู่หรือไม่ พี่สุบินก็

ตอบว่าไม่ได้ทานแล้ว เพราะ “เรามี **อุพารณ์**๗ ท่านคุมเราอยู่ เราก็ดีขึ้น และเพราะท่านคุมเรา เราก็เลยไม่ต้องกินยา” ณ จุดนี้ผู้วิจัยก็ไม่ได้ซักความอะไรต่อเนื่องเพราะเห็นว่าเริ่มเข้าสู่เรื่องราวของความเชื่อที่เหนือธรรมชาติแล้ว แต่สิ่งหนึ่งที่ผู้บิบบอกว่า “เราเอง ก็เคยดีขึ้น ๆ เต็ม ๆ มาเยอะแล้ว หากตอนนี้ไปทำอะไรอย่างนั้นอีก เดียวทางการทางพระเจ้าแผ่นดินท่านส่งญามาสอบดู ก็จะเจอว่าเราทำอะไรไม่ดี เราเลยต้องทำตัวดี กลัวท่านสอบเจอ” นี่ก็เป็นอีกกระบวนการหนึ่งทางความเชื่อที่เกิดจากสภาวะจิตต่อปัจเจกบุคคล (Individual) เพื่อกำหนดบรรทัดฐานส่วนตัว (Private norm) ขึ้นมาเพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติตนไม่ให้เป็นที่เบียดเบียนผู้อื่น

กลับมาถึงเรื่องสถานที่ที่จะต้องค้างคืนในคืนนี้ ในที่สุดแล้วผู้วิจัยก็ไม่ได้นอนค้างบนศาลาสวดศพ เพราะติดต่อกับเพื่อนที่อยู่หมู่บ้านใกล้เคียง ๆ ได้ จึงได้เดินทางมานอนที่บ้านเพื่อนแทนการนอนที่ศาลาวัด และเริ่มกำหนดหัวข้อสำหรับการวิจัยและประเด็นต่าง ๆ ในวันรุ่งขึ้น (๒๒ สิงหาคม ๒๕๔๗) และด้วยความอนุเคราะห์และโอกาสประจวบเหมาะนี้ ทำให้ผู้วิจัยได้พบชาวบ้านที่ไม่ได้เป็นสมาชิกของหมู่บ้านที่ผู้วิจัยจะลงทำการสำรวจ และถึงแม้จะเป็นคนที่อ่านเขียนไม่ได้ แต่มีน้ำจิตน้ำใจที่ดีงามและเอื้อเฟื้ออย่างมาก จึงขอขอบพระคุณและขออนุญาตบันทึกไว้ในผลงานการวิจัยฉบับนี้ด้วย

ในการออกสนามวิจัยหมู่บ้านในครั้งนี้ ผู้วิจัยจะใช้หลักในการวิจัยอันประกอบไปด้วย การสังเกตแบบทั่วไป (General Observation) การหาข้อมูลจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อันได้แก่ องค์การบริหารส่วนตำบลหนองไม้แดง การสัมภาษณ์แบบต่าง ๆ เช่น การสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการ (Informal Interview) การสัมภาษณ์อย่างเป็นทางการ (Formal Interview) การหาข้อมูลจากผู้ให้ข่าวคนสำคัญ (Key Informant) และการนำตนเองเข้าไปหาแหล่งข้อมูลต่าง ๆ ซึ่งถือได้ว่าผู้ทำการวิจัยเป็นเครื่องมือที่สำคัญที่สุดในการทำวิจัยในครั้งนี้

โครงร่างการวิจัย

ในการศึกษากระบวนการวิชา การสัมมนาทฤษฎีการวิจัยทางมานุษยวิทยา ผู้เรียนเองได้รับมอบหมายในการเลือกชุมชนเพื่อทำการวิจัยและสำรวจ โดยในลำดับขั้นของการคัดเลือกชุมชนนี้ ผู้เรียนได้เลือกจากหมู่บ้านจากทั้งหมด ๗ หมู่บ้าน ในตำบลหนองไม้แดง โดยเน้นไปที่หมู่บ้านที่มีสถานที่ที่เป็นศูนย์รวมของชุมชน เช่น วัด โรงเรียน ซึ่งผลก็คือ หมู่บ้านอุตะเถา หมู่ที่ ๖ นี้ เป็นหมู่บ้านที่มีวัด มีโรงเรียน มีสถานอนามัย ดังนั้นผู้เรียนจึงได้เลือกหมู่บ้านดังกล่าวเป็นชุมชนสำหรับการวิจัย

วัตถุประสงค์

แม้ว่าจะอยู่ในเขตอำเภอเมืองของจังหวัดชลบุรี แต่ก็ยังคงมีความเป็นชนบท มีวิถีชีวิตที่ยึดติดอยู่กับภาคเกษตรกรรม คือ การทำนา ในเริ่มแรก อีกทั้งยังมีอาชีพการแปรรูปจากผลิตผลจากธรรมชาติ ก็คือ การทำน้ำตาลโตนดก่อน แต่ประเด็นในการลงพื้นที่เพื่อทำการวิจัยในครั้งนี้ นอกจากวิธีการเก็บข้อมูลที่จำเป็นจะต้องได้ครบทุกด้าน (Holistic) ไม่ว่าจะ

๑. ความเป็นมาของหมู่บ้าน
๒. ความเชื่อศาสนา คติ ความเชื่อ
๓. สภาพทางภูมิศาสตร์
๔. วิธีการดำรงชีพ อาชีพ
๕. โครงสร้างการปกครอง
๖. กลุ่มสังคมที่ถูกจัดตั้งขึ้นในระดับหมู่บ้าน
๗. โครงสร้างด้านเครือญาติ

ปัญหาการวิจัย

๑. ปัญหาการเปลี่ยนผ่านชุมชนเข้าสู่กระบวนการกลายเป็นเมือง เนื่องด้วยหมู่บ้านอุตะเกานี้ มีพื้นที่เชื่อมติดกับนิคมอุตสาหกรรมอมตะนคร ซึ่งเป็นหนึ่งในตลาดแรงงานของภาคตะวันออก และการเริ่มมีนิคมฯ นี้ ได้มีผลกระทบต่อการค้าวิถีชีวิตแบบเดิม และได้ส่งผลให้เกิดการขายที่ดินที่ชาวบ้านได้ครอบครองอยู่ และนายทุนซื้อที่ดินเพื่อนำไปเป็นอาณาเขตของนิคมฯ
๒. ปัญหาของแรงงานย้ายถิ่น และประชากรแฝง ที่ได้หลั่งไหลเข้าสู่หมู่บ้าน ซึ่งก่อให้เกิดปัญหาทางด้านการให้การศึกษารับพื้นฐานในระดับประถมของโรงเรียนประจำหมู่บ้าน

ขอบเขตงานวิจัย

งานวิจัยในครั้งนี้จะทำการวิจัยไม่เพียงเฉพาะการศึกษาแบบสังเกตโดยผู้ทำการวิจัยเอง แต่จะทำการวิจัยโดยการสรรหาข้อมูลจากผู้นำชุมชน สมาชิกในหมู่บ้าน และจากเอกสารทางราชการผ่านสำนักงานองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต. หนองไม้แดง) และเลือกศึกษาเฉพาะแต่ในสังคมหมู่บ้านอุตะเกานเท่านั้น

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

จากงานวิจัยชิ้นนี้ ผู้วิจัยเชื่อว่า ด้วยการศึกษาดังกล่าวถึงกระบวนการเปลี่ยนผ่านของสภาพสังคมชนบทไปสู่การเป็นส่วนหนึ่งของสังคมเมือง ย่อมเป็นข้อมูลที่ดีต่อการวางแผนสำหรับชุมชนเพื่อให้เกิดผลกระทบที่จะเกิดขึ้นน้อยที่สุด ทั้งในด้านการปกครองจากภาครัฐ และหน่วยงานระดับท้องถิ่น และสามารถที่จะรู้และเข้าใจถึงความนึกคิดของชาวบ้านผู้เป็นเจ้าของชุมชนต่อคนที่ได้แอบแฝงเข้ามาอยู่ในชุมชน โดยที่ไม่สามารถจะบอกปฏิเสธได้ แต่ยังคงรับภาระการให้การศึกษารับพื้นฐานต่อบรรดาลูก ๆ ของผู้ใช้แรงงานนอกพื้นที่ การที่สังคมแบบพึ่งพาอาศัยเครือญาติต้องลดทอนลงไป เพราะการเข้าสู่กระบวนการเป็นแรงงานในนิคมฯ และการที่จำเป็นต้องดิ้นรนเพื่อหารายได้ให้พอเพียงต่อการดำรงชีพที่อยู่ในสถานะก้ำกึ่งระหว่างแบบเดิม และแบบใหม่ที่ต้องซื้อหามาด้วยเงินตรา

แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดทฤษฎีที่ผู้เรียนได้นำเอาใช้ในการวิเคราะห์ในครั้งนี้ก็คือ

๑. ทฤษฎีการกลายเป็นเมืองของชนบท
๒. แนวคิดเรื่องการย้ายถิ่นฐานของแรงงาน
๓. แนวคิดเรื่องการมีอคติต่อสมาชิกนอกพื้นที่ของประชากรดั้งเดิม
๔. แนวคิดเรื่องผลกระทบจากระบบอุตสาหกรรม ที่ส่งผลต่อทั้งตัวบุคคลและสภาพแวดล้อม

นิยามคำศัพท์ที่ใช้ในการปฏิบัติการ

๑. การสังเกต สํารวจแบบทั่วไป คือการที่ผู้วิจัยได้ทำการเดินสำรวจสภาพต่าง ๆ ภายในหมู่บ้าน และการสังเกตถึงลักษณะภูมิศาสตร์ทั่วไป
๒. การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-dept Interview) คือ การสัมภาษณ์หาข้อมูลจาก ผู้ให้ข้อมูลเฉพาะด้านที่ต้องการศึกษาและทราบถึงรายละเอียด เช่น การสัมภาษณ์จากผู้อาวุโสถึงวิถีชีวิตแบบเดิม การสัมภาษณ์ในด้านปัญหาของหมู่บ้านจากผู้นำหมู่บ้าน เป็นต้น
๓. การสัมภาษณ์ทั่วไปจากผู้ให้ข้อมูล (Informants) และจาก Key Informant ซึ่งการสัมภาษณ์ทั่วไปนี้ก็เพื่อหาข้อมูลทั่วไปจากกลุ่มบุคคลที่หลากหลาย ซึ่งจะทำให้มีความเข้าใจต่อความเป็นชุมชนได้ดียิ่งขึ้น

การหาข้อมูลจากเอกสารจากหน่วยการปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งมักจะเป็นข้อมูลเชิงสถิติที่เกี่ยวกับจำนวนประชากร อาชีพ และรายได้ เพื่อนำมาประเมินและวิเคราะห์ถึงความสัมพันธ์กันในด้านต่าง ๆ ที่มีอยู่ในปัญหาการวิจัยในครั้งนี้

ประวัติตำบลหนองไม้แดง

ตำบลหนองไม้แดง ลักษณะทางภูมิศาสตร์เป็นพื้นที่ราบสูง และที่ราบเชิงเขา และลาดเอียงสู่ชายทะเล และติดกับทะเล และมีป่าชายเลน ซึ่งพื้นที่ดังกล่าวนี้ อยู่ที่หมู่บ้านศรีพโลทัย หมู่ที่ ๑ และหมู่บ้านดินเขา หมู่ที่ ๒ สำหรับที่มาของการเรียกชื่อ “หนองไม้แดง” นั้น เพราะชื่อ “หนองไม้แดง” เป็นชื่อของตำบล ซึ่งมีประวัติของตำบลที่เป็นที่รับรู้กันทั่วไปภายในท้องถิ่นว่า เดิมทีมีหนองน้ำใหญ่อยู่หนองหนึ่ง ห่างออกไปทางทิศตะวันออกของวัดอยู่ประมาณ ๑,๕๐๐ เมตร หนองน้ำแห่งนี้กว้างประมาณ ๒ เส้น ยาว ๓ เส้น ลึก ๓ เมตร และบริเวณโดยรอบของหนองน้ำมีไม้แดงขึ้นอยู่ทั่วไป และในหนองน้ำก็มีตอของไม้แดงปรากฏอยู่ทั่วไป ดังนั้น ตำบลนี้จึงได้ชื่อว่า ตำบลหนองไม้แดง และหลักฐานอีกประการหนึ่งที่สนับสนุนถึงที่มาของชื่อตำบล คือ มีการกล่าวอ้างถึงในหนังสือคำให้การของชาวกรุงเก่า¹ ความว่า “ชลบุรีใส่กล้วย (กล้วย) ไม้แดง ซึ่งมีมากมายในท้องที่ตำบล

¹ อนันต์ อมรตรัย, คำให้การชาวกรุงเก่า, สำนักพิมพ์จดหมายเหตุ, กรุงเทพฯ : ๒๕๔๔

หนองไม้แดงอยู่ทางตะวันออกของตัวเมืองบางปลาสร้อย” สำหรับไม้แดงนี้เป็นไม้ยืนต้น เนื้อแข็ง ใช้ในการสร้างบ้านและปลูกสร้างอื่น ๆ จากหนังสือคำให้การชาวกรุงเก่า ไม้แดง จาก บ้านลำเถา เป็นหนึ่งในส่วยที่จะต้องจัดส่งเข้าไปถวายแด่กษัตริย์ และกษัตริย์จะนำไปเป็นสินค้าส่งออกไปขายยังต่างประเทศ

รูปที่ ๑ แผนที่หมู่บ้านต่าง ๆ ที่จัดทำโดยสถานีอนามัยตำบลหนองไม้แดง และคำอธิบายสัญลักษณ์

ที่ตั้งและอาณาเขตติดต่อ

ตำบลหนองไม้แดงมีอาณาเขตติดต่อ อยู่ระหว่างตำบลอื่น ๆ ๔ ตำบล คือ

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ	ตำบลคลองตำหรุ ตำบล
ทิศใต้	ติดต่อกับ	ตำบลนาป่า และตำบลบ้านสวน
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ	ตำบลดอนหัวฬ่อ
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ	ตำบลบางทราย และทะเล

ตำบลหนองไม้แดง ประกอบไปด้วยหมู่บ้าน ๗ หมู่บ้าน ตามข้อมูลของกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย ที่แสดงไว้ใน <http://www.thaitambol.com> ในปัจจุบัน (พ.ศ. ๒๕๔๗) รายชื่อของหมู่บ้านต่างๆ ในตำบลหนองไม้แดงมีดังนี้

๑. หมู่บ้านศรีพโลทัย	หมู่ที่ ๑ นายสุธีร์มะใบ	ดำรงตำแหน่งผู้ใหญ่บ้าน
๒. หมู่บ้านดินเขา	หมู่ที่ ๒ นายสายันต์ บรรพต	ดำรงตำแหน่งผู้ใหญ่บ้าน
๓. หมู่บ้านห้วยสาธิตา	หมู่ที่ ๓ นายมานิตย์ ภาวสุทธิ	ดำรงตำแหน่งกำนันตำบล
๔. หมู่บ้านก้นทุ่ง	หมู่ที่ ๔ นายวัลลภ ปรีดิขนิษฐ	ดำรงตำแหน่งผู้ใหญ่บ้าน
๕. หมู่บ้านสมอคาฝาก	หมู่ที่ ๕ นายมานพ สาคร	ดำรงตำแหน่งผู้ใหญ่บ้าน
๖. หมู่บ้านอู่ตะเภา	หมู่ที่ ๖ นายประสิทธิ์ ทันสมัย	ดำรงตำแหน่งผู้ใหญ่บ้าน
๗. หมู่บ้านหนองไม้แดงหมู่ที่ ๗	นายสนั่น ถนอมสิทธิ	ดำรงตำแหน่งผู้ใหญ่บ้าน

² ปัจจุบันอยู่ภายใต้เขตการปกครองของเทศบาลเมืองชลบุรี

ตำบลหนองไม้แดงมีองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) เพื่อทำการการบริหารงานด้านการพัฒนาและการปกครองท้องถิ่นให้เป็นไปตามนโยบายส่วนกลางของกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย สำหรับหมู่บ้านที่ผู้วิจัยเลือกลงพื้นที่สำรวจในครั้งนี้ตามที่ได้เกริ่นถึงเหตุผลที่ได้นำเสนอไปแล้วนั้น ก็คือ หมู่บ้านอุตะเถา หมู่ที่ ๖ เท่านั้น ซึ่งผู้วิจัยจะแยกรายละเอียดของหมู่บ้านออกไปหัวข้อ ๆ

ประวัติหมู่บ้านอุตะเถา

หมู่บ้านอุตะเถา เป็นหมู่บ้านหมู่ที่ ๖ อยู่ในพื้นที่ตำบลหนองไม้แดง อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี ซึ่งมีการรวมตัวของสมาชิกในชุมชนกลายเป็นหมู่บ้านพร้อมกับวัดประจำหมู่บ้าน คือ วัดอุตะเถา สำหรับประวัติความเป็นมาของหมู่บ้านนั้น ผู้วิจัยได้ทำการสอบถามจากคนในหมู่บ้านหลาย ๆ ท่าน แต่ก็ไม่มีใครสามารถเล่าถึงที่มาของหมู่บ้านได้ แต่ผู้วิจัยได้รับฟังคำบอกเล่าเกี่ยวกับประวัติของวัดซึ่งจะนำมาเป็นข้อมูลในการอ้างอิงการตั้งรกรากของชุมชนที่น่าจะมีการตั้งรกรากอยู่ก่อนมีการสร้างวัดอุตะเถาขึ้น

รูปที่ ๒ ศาลาการเปรียญหลังใหญ่ ๑ ในจำนวน ๒ หลังและหอรระฆัง ภายในบริเวณวัดอุตะเถา

ประวัติวัดอุตะเถา

วัดอุตะเถา **วัดอุตะเถา** เป็นวัดประจำหมู่บ้าน ก่อตั้งเมื่อปี พ.ศ. ๒๔๐๕ และได้รับพระราชทานวิสุงคามสีมาในปี พ.ศ. ๒๔๑๒³ เป็นวัดสังกัดคณะสงฆ์มหานิกาย รวมระยะเวลาในการเริ่มก่อตั้งจนถึงปัจจุบัน ๑๘๒ ปี และระยะเวลานับตั้งแต่ได้รับพระราชทานวิสุงคามสีมาจนถึงปัจจุบัน ๑๗๕ ปี มีประวัติเป็นนิทานที่เล่าสืบต่อกันภายในชุมชนอุตะเถา มีใจความว่า แต่เดิมในอดีตมีบุคคลหนึ่งชื่อว่า **ตาอยู่แพ** ซึ่งชื่อเดิมที่แท้จริงไม่

³ กองพุทธศาสนสถาน, "หนังสือประวัติวัดทั่วราชอาณาจักร เล่ม ๒๐", กรมการศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ. โรงพิมพ์การศาสนา, กทม. หน้า ๒๓๖

มีใครรู้ แต่ก็ใช้ชื่อ ตาอยู่แพ เป็นชื่อที่เรียกขานกันในภายหลังสืบมา ตาอยู่แพเป็นคนที่เกิดที่บ้านโชค⁴ ตำบลมะขามหย่ง ต่อมาเขาย้ายมาทำหากินอยู่ในพื้นที่หนองไม้แดง ทำมาหากินจนกระทั่งมีที่ดินอยู่มากพอสมควร และได้สร้างครอบครัวจนมีลูกหลาน ต่อมาตาอยู่แพก็ให้ลูกหลานเหล่านั้นเป็นผู้ดูแลทรัพย์สินที่ดินเหล่านั้นแทน เมื่อได้โอนให้ลูกหลานดูแลและเป็นที่ไว้วางใจแล้ว ตาอยู่แพก็ลงเรือไปทำการค้าขายเงินล่องอยู่แถวจังหวัดฉะเชิงเทรา หรือที่เรียกกันในสมัยนี้ว่า แปรดริ้ว พอถึงฤดูกาลที่ชาวแปรดริ้วลงมือทำสวน ตาอยู่แพก็ขนมูลเป็ด (ปุ๋ยคอก) ลงเรือออกไปเร่ขายให้กับคนทำสวนที่แปรดริ้ว การค้าขายก็ดำเนินไปได้โดยดีมีกำไรมากพอควร และเมื่อขายปุ๋ยคอกหมด ก็นำเรือมาจอดอยู่บริเวณเรือนแพริมคลอง ในขณะที่นั้นได้เกิดอุบัติเหตุไฟไหม้เรือนแพระหว่างที่ตาอยู่แพจอดเรืออยู่นั้น ชาวเรือนแพเกิดการตกใจตะลึงในเหตุการณ์ไฟไหม้และกลัวว่าข้าวของจะถูกไฟไหม้เสียหายหมด จึงพากันขนข้าวของต่าง ๆ ทั้งเงินทองที่ตนมีอยู่ในเรือนแพ มาลงใส่ไว้ในเรือของตาอยู่แพ ซึ่งจอดอยู่ในคลอง จนปรากฏว่าเรือของตาอยู่แพเต็มไปด้วยข้าวของเงินทองสารพัด และตาอยู่แพเองก็ตกอยู่ในอาการตกตะลึง ไม่รู้ว่าเกิดอะไรขึ้น และได้แต่สงสัยว่าทำไมชาวเรือนแพถึงได้พากันขนของมาใส่เรือของตน เมื่อเพลิงสงบลงแล้ว ตาอยู่แพก็รอกอยว่าจะมีใครกลับมาเอาสิ่งของต่าง ๆ ที่พากันขออนินไฟมาไว้บนเรือนนั้นหรือไม่ แต่จนแล้วจนรอดรอกอยนาน ก็ไม่เห็นมีใครกลับมาเอาข้าวของคืนเลย ระหว่างที่รอกอยนั้น ตาอยู่แพก็ไม่ได้ตะแคงต้องข้าวของเหล่านั้นเลย จนกระทั่งจำเป็นต้องออกเรือเพื่อเดินทางกลับบ้าน จนกระทั่งมาถึงบ้านของตนแล้ว ตาอยู่แพ ก็มานั่งพิจารณาว่าข้าวของเหล่านั้นไม่ใช่ของตนและคิดจะนำไปทำอะไรเพื่อเกิดประโยชน์ดี เพื่อที่จะได้ไม่เป็นการหยักยอดสมบัติผู้อื่นที่มีใจของตน จึงได้ตัดสินใจขายข้าวของต่าง ๆ เมื่อได้เงินแล้วก็นำเงินที่ได้มาจากการขายนั้นมาสร้างวัดขึ้นวัดหนึ่ง เพื่ออุทิศส่วนบุญกุศลให้กับเจ้าของทั้งหลาย และได้ว่าจ้างจัดหานายช่างมาปลูกสร้างวัดทันที ซึ่งผืนดินที่จะใช้เป็นที่สร้างวัดนี้ ส่วนหนึ่งก็เป็นที่ดินของตาอยู่แพและที่ดินของผู้อื่นที่เห็นชอบด้วยบริจาคร่วม จนได้พื้นที่กว้างประมาณ ๒๐ กว่าไร่ อนึ่งสถานที่ว่านี้ แต่เดิมมีอยู่ของเรือสำเภาลำหนึ่ง ซึ่งจอดอับปางอยู่ในเขตจะสร้างวัด ซึ่งก็สันนิษฐานว่าพื้นที่ ที่เรือจอดอับปางอยู่นั้นในอดีตคงจะเป็นทะเลเรือสำเภาจึงสามารถแล่นเข้ามาจอดได้ และสิ่งที่พอจะเป็นพยาน เพื่อสืบหาความเป็นไปได้ของเรือสำเภาที่ว่านี้ก็คือ เตาหุงข้าวที่มีอยู่ในบริเวณอู่เรือเมื่อในอดีต แต่ในปัจจุบันไม่เหลือร่องรอยใด ๆ เมื่อสร้างวัดเสร็จเรียบร้อยดีแล้ว วัดดังกล่าวก็ได้รับการขนานนามว่า วัดอู่ตะเภา เพราะด้วยมีเรือสำเภามาเกยอยู่นั่นเอง และเป็นวัดประจำชุมชนในพื้นที่หนองไม้แดง

⁴ บ้านโชค ปัจจุบันมีฐานะเป็นตำบลบ้านโชค และได้อยู่ภายใต้การปกครองของเทศบาลเมืองชลบุรี พร้อมกับตำบลมะขามหย่งและตำบลบางปลาสร้อย

รูปที่ ๓ พระอุโบสถที่อยู่ระหว่างการก่อสร้าง

รูปที่ ๔ พระอุโบสถ หอกลอง หอระฆัง และศาลาการเปรียญ

ลักษณะทางกายภาพและสิ่งแวดล้อม

หมู่บ้านอู่ตะเภา หมู่ ๖ เป็นหมู่บ้านที่อยู่ลึกเข้าจากทางหลังสายหลักหมายเลข ๓๖ (กรุงเทพฯ-ชลบุรี) เป็นระยะทาง ๑.๑๕๐ กิโลเมตร ถนนที่เป็นเส้นทางเข้าสู่หมู่บ้าน คือ ถนนวิบูลย์ธรรมรักษ์ สภาพโดยทั่วไปของหมู่บ้านเป็นที่ราบโล่ง มีต้นตาลโตนดขึ้นอยู่ในพื้นที่โล่ง และริมคลองน้ำสายเล็ก ๆ เป็นช่วง ๆ พื้นที่ของหมู่บ้านมีทั้งหมด ๓๗๕ ไร่เป็นดินร่วนปนทราย การตั้งบ้านเรือนอยู่ทั้งสองข้างทางถนนในชุมชน แต่บางครอบครัวที่เป็นครอบครัวขยายที่มีการสร้างบ้านเพิ่มขึ้นในพื้นที่เดิมของผู้เป็นพ่อแม่ เนื่องด้วยการสังเกตพบว่าพื้นที่ดินที่ชาวบ้านครอบครองส่วนใหญ่มีความกว้างขวางเป็นอย่างมาก เลยเอื้อต่อการสร้างบ้านขยายขึ้นในพื้นที่เดิม จำนวนบ้านเรือนในหมู่บ้านมีทั้งหมด ๒๐๔ หลังคาเรือน^๕ ความหนาแน่นของบ้านเรือนจะอยู่ในละแวกที่ติดกับด้านหน้าของวัดอู่ตะเภาแล้วค่อย ๆ ขยายความถี่ออกไปตามถนนสาธารณะสายต่าง ๆ ของหมู่บ้าน ลักษณะโดยทั่วไปเป็นพื้นที่ใช้ประกอบอาชีพการเกษตรเป็นหลัก และมีพื้นที่ที่เป็นที่นาสำหรับปลูกข้าวอยู่สองแห่ง คือ บริเวณหลังโรงเรียนหน้าสถานีอนามัย และบริเวณป่าท้ายหมู่บ้านทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือ แต่มีพื้นที่ไม่มากนัก ผืนดินที่อยู่ทางด้านเหนือของวัดและโรงเรียนเป็นพื้นที่โล่งราบเอียงเป็นหนองน้ำกร่อย ในอดีตใช้เป็นทำปลา ปู กุ้ง เพื่อยังชีพของคนในชุมชน

รูปที่ ๕ สภาพแวดล้อมของหมู่บ้านบริเวณทางเข้าหน้าวัดอู่ตะเภา มีทุ่งนาและทิวต้นตาลโตนดขึ้นอยู่

⁵ จากข้อมูลการสำรวจจำนวนประชากรขั้นพื้นฐาน ปี ๒๕๔๗ โดยองค์การบริหารส่วนตำบลหนองไม้แดง วันที่เริ่มเก็บข้อมูล ๑๕ - ๓๑ มีนาคม ๒๕๔๗

คัดลอกข้อมูลเสร็จวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๔๗, นางตะวัน ศิลป์ประกอบ เป็นผู้คัดลอกข้อมูล

การคมนาคมเข้าในหมู่บ้านมีความสะดวกเป็นอย่างดี เนื่องจากถนนเป็นถนนลาดยาง และระบบสาธารณูปโภค ด้านไฟฟ้า ประปา และเครือข่ายโทรศัพท์สาธารณะมีอยู่พร้อมสรรพ อันเนื่องจากการขยายตัวของหมู่บ้านและการเกิดขึ้นของนิคมอุตสาหกรรมอมตะนครในประมาณปีพ.ศ. ๒๕๓๑ และสนามกอล์ฟที่กำลังดำเนินการสร้าง ภายในหมู่บ้านมี วัด โรงเรียนโรงงานผลิตกระเบื้องมุงหลังคาโบสถ์ และโรงงานเครื่องปั้นดินเผา ๓ โรงงาน ร้านค้าชุมชน ๗ ร้าน สถานีอนามัย ร้านหมู-กระทะอยู่บริเวณสี่แยกทางเข้าวัด หอพักสำหรับแรงงานนอกพื้นที่ที่ทำงานในนิคมอุตสาหกรรม ซึ่งจะได้บอกถึงตำแหน่งของสถานที่เหล่านี้ในแผนที่ที่ผู้ทำการวิจัยได้เดินเท้าสำรวจและทำขึ้น โดยเฉพาะ และรวมไปถึงการให้บริการเครือข่ายสัญญาณภาพ และเสียงทางโทรศัพท์เคลื่อนที่ หรือที่เรียกว่า “เคเบิล ที วี” ที่มีอัตราแรกเข้าเป็นสมาชิก ๕๐๐ บาท และค่าบริการสัญญาณรายเดือน ๆ ละ ๓๐๐ บาท

หากเดินไปตามถนนไปทางทิศตะวันออกของหมู่บ้าน ซึ่งเป็นเส้นทางที่มุ่งตรงไปตำบลดอนหัวฬ่อ ก็จะสามารถมองเห็นบริเวณที่เป็นนิคมอุตสาหกรรมฯ ได้ นั้นแสดงให้เห็นว่าชุมชนแห่งนี้อยู่ใกล้กับแหล่งงานที่เป็นโรงงานอุตสาหกรรม และหากเดินไปตามถนนเล็กที่ผ่านไปทางด้านหลังของวัดอยู่ตะเภาก็จะทะลุออกไปเจอกับสนามกอล์ฟที่กำลังดำเนินการก่อสร้างถมดินและปรับเนินดินให้เหมาะสมสำหรับทำสนามกอล์ฟ

รูปที่ ๖ บริเวณที่กำลังดำเนินการปรับหน้าดินเพื่อทำสนามกอล์ฟ และมีนิคมอุตสาหกรรมอมตะนครอยู่เบื้องหลัง

จากรายละเอียดสภาพทั่วไปของหมู่บ้านอยู่ตะเภานี้ พอสรุปได้ว่าเป็นหมู่บ้านที่แต่เดิมเป็นหมู่บ้านที่ยึดอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก แต่เมื่อมีการเกิดขึ้นของนิคมอุตสาหกรรมอมตะนคร สภาพชุมชนจึงมีการเปลี่ยนแปลงไป เนื่องด้วยมีการขายที่ดินภายในหมู่บ้านที่อยู่บริเวณหลังวัดอยู่ตะเภาและบริเวณท้ายหมู่บ้านทางทิศตะวันออกให้แก่ชาวยุทและโครงการสร้างสนามกอล์ฟ แรงงานในชุมชนที่ทำเกษตรกรรมก็ได้ย้ายเข้าไปเป็นแรงงาน กินค่าจ้างเป็นเงินเดือน สภาพการดำรงชีพก็เปลี่ยนไป มีแรงงานจากนอกพื้นที่เข้ามาเป็นประชากรแฝงภายในหมู่บ้าน และอยู่อาศัยโดยการเช่าหอพักที่ถูกสร้างขึ้นภายในหมู่บ้านนั่นเอง

ลักษณะของบ้านเรือนและการอยู่อาศัย

การสร้างบ้านเรือนอยู่บ้านเรือนในหมู่บ้านหนองไม้แดงในปัจจุบันได้เปลี่ยนแปลงรูปแบบการสร้างไปมาก จากเดิมที่สร้างบ้านในลักษณะเป็นบ้านไม้ ยกพื้นสูงลงเสา และหลังคามุงด้วยกระเบื้องที่ทำจากปูนผสมกับทรายหยาบ รูปทรงสี่เหลี่ยมขนมเปียกปูน มีตะขอไว้เกี่ยวกับกระแนงไม้ของหลังคาบ้าน ตรงด้านบนของกระเบื้องมีขอบนูนขึ้นมาสองข้างเพื่อกันน้ำซึมไหลย้อนเข้าไปใต้แผ่นกระเบื้อง และการมุงหลังคาจะทำในรูปแบบการทับซ้อนกัน ขนาดแผ่นของกระเบื้อง ประมาณ ๘ x ๘ นิ้ว เรียกว่า “กระเบื้องลันโด” และ กระเบื้องอีกประเภทหนึ่งที่ยังพอมิให้เห็นในบางครัวเรือน คือ กระเบื้องวิบูลย์ศรี เป็นกระเบื้องโบราณเช่นกันแต่มีขึ้นหลังจากกระเบื้องลันโด ลักษณะของกระเบื้องวิบูลย์ศรี มีลักษณะเป็นสี่เหลี่ยมผืนผ้า มีลอน และมีตะขอไว้สำหรับเกี่ยวกับกระแนงไม้หลังคาบ้าน รูปลักษณะมีความคล้ายกับกระเบื้องซีแพค ที่เป็นกระเบื้องสมัยนิยม ในปัจจุบันนี้ยังมีหลงเหลืออยู่บ้างเพียงไม่กี่หลังคาเรือน รูปแบบบ้านในปัจจุบัน ก็ได้สร้างบ้านที่เปลี่ยนไปจากบ้านที่สร้างด้วยไม้ ก็เป็นการสร้างในลักษณะของบ้านปูนชั้นเดียวติดพื้น มุงกระเบื้องซีแพค หรือมุงด้วยกระเบื้องลอนแผ่นใหญ่ทั่วไป แต่โดยทั่วไปแล้วลักษณะบ้านเรือนของหมู่บ้านอุตะเกานี้ มีลักษณะที่ติดกับพื้น และมีบางจุดของหมู่บ้านมีการก่อสร้างหอพัก ๒ – ๓ ชั้น และห้องแถว ขึ้นจำนวนมาก ปะปนกันไปเป็นช่วง ๆ

แนววิถีการสร้างบ้านส่วนมากจะปลูกบ้านอยู่ริมถนนทั้งสองด้านของถนน และมีบ้างบางครอบครัวที่มีพื้นที่ที่อยู่ลึกเข้าไปจากถนนใหญ่ และมีพื้นที่กว้างขวาง ก็จะแบ่งที่ดินให้กับบุตรหลานสร้างบ้านขึ้นในพื้นที่เดียวกัน และอยู่ร่วมกันในพื้นที่เป็น ครอบครัวขยาย ตามลักษณะของครอบครัวไทยทั่วไป

รูปที่ ๙-๘ ลักษณะของบ้านเรือนแบบดั้งเดิมที่สร้างจากไม้และยกพื้น หลังคามุงกระเบื้องวิบูลย์ศรี

ข้อมูลด้านประชากร

หมู่บ้านอุตะเถา หมู่ที่ ๖ นี้มีจำนวนประชากรที่ได้จากการสำรวจข้อมูลจำนวนราษฎรขั้นพื้นฐาน หรือที่เรียกว่า การสำรวจ จปฐ. ขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองไม้แดง ทั้งสิ้น ๗๕๔ คน แยกเป็นประชากรชาย ๔๐๕ คน ประชากรหญิง ๓๔๙ คน โดยแยกเป็นกลุ่มช่วงอายุ ดังต่อไปนี้

อายุ/ปี	เพศชาย	เพศหญิง	รวม	คิดเป็น %
๐ - ๕	๑๓	๑๓	๓๔	๔.๒๘
๕ - ๙	๔๑	๒๔	๖๕	๘.๑๓
๑๐ - ๑๔	๓๘	๒๔	๖๒	๗.๘๑
๑๕ - ๑๙	๒๔	๒๑	๔๕	๕.๖๓
๒๐ - ๒๔	๒๓	๓๖	๖๓	๗.๙๓
๒๕ - ๒๙	๕๒	๔๙	๑๐๑	๑๒.๗๒
๓๐ - ๓๔	๔๒	๔๒	๘๔	๑๐.๕๘
๓๕ - ๓๙	๔๖	๓๕	๘๑	๑๐.๒๐
๔๐ - ๔๔	๒๙	๒๙	๕๘	๗.๓๐
๔๕ - ๔๙	๑๓	๓๔	๕๑	๖.๕๒
๕๐ - ๕๔	๒๖	๑๓	๔๓	๕.๕๗
๕๕ - ๕๙	๑๓	๑๓	๓๔	๔.๒๘
๖๐ ขึ้นไป	๓๓	๔๐	๗๓	๙.๕๕
รวม/เพศ	๔๐๕	๓๔๙	๗๕๔	๑๐๐%

จากข้อมูลจะพบถึงอัตราเฉลี่ยของประชากรเพศชายและเพศหญิงมีอัตราที่ใกล้เคียงกัน แต่ประชากรที่เป็นเด็กอายุช่วง ๐ - ๔ ปีมีจำนวนที่น้อยที่สุด คือมีเพียง ๓๔ คน คิดเป็นอัตราร้อยละ ของจำนวนประชากรทั้งหมด ซึ่งแสดงให้เห็นถึงอัตราการเพิ่มของประชากรที่ได้รับการควบคุมไว้ และจำนวนประชากรที่มีอัตรามากที่สุดได้แก่ ช่วงอายุ ๒๕ - ๒๙ ปี ซึ่งมีถึง ๑๐๑ คน คิดเป็นอัตราร้อยละ ๑๒.๗๒ ของประชากรทั้งหมด

รูปที่ ๕ สภาพการก่อสร้างห้องพักให้เช่าที่มีการสร้างเพิ่มขึ้นหลายจุดของหมู่บ้าน และที่พักของคณงานก่อสร้าง

โครงการปกครอง

หมู่บ้านอุตะเกา มีโครงสร้างทางด้านการปกครองในระดับหมู่บ้านเช่นเดียวกับหมู่บ้านอื่น ๆ กล่าวคือ มีผู้ใหญ่บ้านเป็นผู้นำชุมชน และมีคณะกรรมการที่เสนอชื่อและคัดเลือก จากการสอบถามทราบว่าหมู่บ้านอุตะเกามีผู้ใหญ่บ้านมาแล้ว ๕ ท่าน ๖ สมัย ดังนี้

รายนามผู้ใหญ่บ้านในอดีตถึงคนปัจจุบัน

๑. นายนิศย์ จันทรศกา		
๒. นายคง แคล้วกลาด		
๓. นายสมหวัง สว่างวงศ์		
๔. นายสมควร อังคนาวิน	๒๕๓๗ – ๒๕๔๒	ลาออกลงรับสมัครเป็นกำนัน และขณะนี้ดำรงตำแหน่งเป็นนายกองค์การบริหารส่วนตำบล
๕. นายประสิทธิ์ ทันสมัย	๒๕๔๒ – ๒๕๔๗	ดำรงตำแหน่งสมัยที่ ๑ ระยะเวลา ๕ ปี
๖. นายประสิทธิ์ ทันสมัย	๒๕๔๗ (ปัจจุบัน)	ดำรงตำแหน่งสมัยที่ ๒

ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน อีก ๒ ท่าน คือ

๑. นายพรศักดิ์ สายดี	ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน
๒. นายสมคิด สายดี	ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน

ในปัจจุบันทางภาครัฐได้ปรับอัตราเงินเดือนให้แก่ผู้ใหญ่บ้านจากเดิม ๒,๕๐๐ บาท เป็น ๓,๐๐๐ บาท และผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านรับอัตราเงินเดือนที่ ๑,๘๐๐ บาท

คณะกรรมการหมู่บ้าน

นอกจากมีผู้นำหมู่บ้านเป็นผู้ใหญ่บ้านที่มาจากการเลือกตั้งแล้ว หมู่บ้านอุตะเถายังมีคณะกรรมการหมู่บ้าน ซึ่งจะร่วมกันรับหน้าที่ต่าง ๆ ร่วมกัน โดยไม่แบ่งแยกหน้าที่อย่างชัดเจน จำนวน ๗ ท่าน ดังต่อไปนี้

รายนามคณะกรรมการหมู่บ้านอุตะเถา หมู่ที่ ๖

๑. นางสาวจิตร์	ทันสมัย	กรรมการร่วม
๒. นายวีระ	รุ่งเรือง	กรรมการร่วม
๓. นางจันทิ	สายดี	กรรมการร่วม
๔. นายชาติชาย	ฉัตรทาน	กรรมการร่วม
๕. นายสัมพันธ์	ศรีพินิจ	กรรมการร่วม
๖. นางปราศรัย	คงชงชัย	กรรมการร่วม
๗. นายชาญณรงค์	วงศ์ประทาน	กรรมการร่วม

กองทุนหมู่บ้าน

กองทุนหมู่บ้านนี้ คือ กองทุนหมู่บ้านที่ได้รับการจัดสรรจากภาครัฐตามนโยบาย หมู่บ้านเงินล้าน ฉะนั้นจึงจำเป็นต้องมีคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ เข้าร่วมบริหารจัดการกองทุน โดยที่หมู่บ้านอุตะเถาจะแยกคณะกรรมการเป็น ๒ กลุ่ม คือ คณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ และคณะกรรมการดำเนินงาน ซึ่งก็ได้มีการระบุนามชื่อของบุคคลต่าง ๆ ตามลำดับกลุ่ม ดังนี้

รายนามคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ

๑. นายบุญชัย	ทันสมัย	ผู้อำนวยการศูนย์การกีฬาและการท่องเที่ยวตำบลหนองไม้แดง
๒. นายสถาพร	ศรีวิวัฒน์	อาจารย์ประจำโรงเรียนอนุบาลวัดอุตะเถา
๓. นายวิฑิต	ศรีผ่อง	หัวหน้าศูนย์อนามัย บ้านนาหัวล่อ
๔. นางจตุดาว	ทันสมัย	เจ้าหน้าที่สรรพากรจังหวัด
๕. นางลัดดา	พรแดง	อาจารย์ประจำโรงเรียนอนุบาลวัดอุตะเถา
๖. นายธีระพงษ์	เวียงสมุทร	คณะกรรมการการเลือกตั้งจังหวัดชลบุรี
๗. นายสมคิด	อินพุ่ม	ผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลวัดอุตะเถา
๘. จ.ส.อ. อุทัย	ศรีพินิจ	สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล (ลาออกจากราชการทหาร)

รายนามคณะกรรมการดำเนินการกองทุนหมู่บ้าน

๑. นายสมควร	อังคนาวิน	ประธาน	นายกองค์การบริหารส่วนตำบล
๒. นายประสิทธิ์	ทันสมัย	รองประธาน	ผู้ใหญ่บ้าน
๓. นายพรศักดิ์	สายดี	รองประธาน	ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน
๔. น.ส. นงลักษณ์	ปุ่นทอง	เลขานุการ	
๕. จ.ส.อ. อุทัย	ศรีพินิจ	ผู้ช่วยเลขานุการ	
๖. นางสาวจิตร์	ทันสมัย	เหรัญญิก	

๗. น.ส. ขนิษฐา ชิดเชื้อ	ผู้ช่วยเหรียญก
๘. นายประณต ศรีตรัย	ประชาสัมพันธ์
๙. นายสมเจต ถาวรยิ่ง	ผู้ช่วยประชาสัมพันธ์
๑๐. นายชาญณรงค์ วงศ์ประภาพร	ผู้ตรวจสอบภายใน
๑๑. น.ส. ทศนีย์ แยมเอม	ผู้ตรวจสอบบัญชี
๑๒. นายวิระ รุ่งเรือง	ผู้ตรวจสอบบัญชี
๑๓. นายชาติชาย นัตรทาน	ผู้ติดตามและประเมินผล
๑๔. น.ส. อนงค์ ศรีพิณีจ	ผู้ติดตามและประเมินผล
๑๕. นางจันทน์ สยดี	ผู้ติดตามและประเมินผล

จากรายนามของคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิข้างบนแล้ว กลุ่มบุคคลเหล่านี้ เป็นกลุ่มบุคคลที่มีอาชีพการงานที่มั่นคง อาชีพที่ทรงเกียรติ มีความรู้ความสามารถ สำหรับบางท่านก็มีความสัมพันธ์ทางด้านเครือญาติกับผู้นำหมู่บ้าน และสิ่งสำคัญ คือ ต้องเป็นบุคคลที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านอุตะเถา หมู่ ๖ แห่งนี้ จึงได้รับเลือกให้เป็นผู้ทรงคุณวุฒิไว้คอยให้คำปรึกษาในด้านต่าง ๆ แก่คณะกรรมการบริหารกองทุน

กลุ่มพัฒนาสตรี หมู่บ้านอุตะเถา หมู่ที่ ๖

กลุ่มพัฒนาสตรีนี้ จัดตั้งขึ้นเช่นเดียวกับหมู่บ้านอื่น ๆ ในประเทศไทย เพื่อส่งเสริมบทบาทของสตรีภายในชุมชนให้มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมสาธารณะประโยชน์ด้านต่าง ๆ การร่วมเป็นแรงสนับสนุนงานภาครัฐในระดับอำเภอและจังหวัด และเพื่อเป็นส่วนร่วมในการพัฒนาสินค้าต่าง ๆ ภายในชุมชน มีกลุ่มบุคคลที่เข้าร่วมเป็นคณะกรรมการ ดังนี้

รายนามคณะกรรมการพัฒนาสตรี

๑. นางสาวจิตร์ ทันสมัย	ประธานกลุ่ม
๒. นางน้ำทิพย์ วรवास	รองประธาน
๓. น.ส. ทศนีย์ แยมเอม	เลขานุการ
๔. น.ส. รัดนา อินทรโชติ	กรรมการ
๕. นางจันทน์ สยดี	กรรมการ
๖. นางสาวสุนทร พิพัฒน์ผล	กรรมการ
๗. น.ส. ขนิษฐา ชิดเชื้อ	ปฏิคม
๘. น.ส. จันทร์แรม จันทร์ผกา	เหรียญก
๙. นางสาวทรง นาคถาวร	ประชาสัมพันธ์

ศูนย์สงเคราะห์ประจำหมู่บ้านอุตะเถา หมู่ที่ ๖

ศูนย์สงเคราะห์ประจำหมู่บ้านนี้ มีการจัดตั้งขึ้นเพื่อเป็นหน่วยบรรเทาทุกข์ของสมาชิกในหมู่บ้าน ซึ่งจะได้รับเงินกองทุนจากทางอำเภอเป็นจำนวน ๒๐,๐๐๐ บาท แล้วให้สิทธิ์ในการจัดสรรเงินเพื่อช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นการกุศล การสาธารณะ ช่วยคนยากจนที่ขัดสนในยามลำบาก เงินช่วยเหลืองานฌาปนกิจศพ หรือผู้เสียชีวิตไม่มีญาติ สำหรับการบริหารกองทุน ๆ ทู่นี้ จำเป็นต้องมีคณะกรรมการเข้าร่วมพิจารณาเห็นชอบว่าควรเป็นจำนวนเท่าใด และเหมาะสมหรือไม่ จากกลุ่มบุคคล ต่อไปนี้

รายนามคณะกรรมการศูนย์สงเคราะห์ประจำหมู่บ้าน

๑. นายประสิทธิ์ ทันสมัย	ประธาน	ผู้ใหญ่บ้าน
๒. นายชาญณรงค์ วงศ์ประภาพร	รองประธาน	
๓. นายพรศักดิ์ สายดี	เหรัญญิก	
๔. นางสมจิตร ทันสมัย	เลขานุการ	
๕. นางนงลักษณ์ ปูนทอง	กรรมการ	
๖. นางจำนงค์ สายดี	กรรมการ	
๗. น.ส. ขนิษฐา ชิดเชื้อ	กรรมการ	

ในการเลือกคณะกรรมการเพื่อเข้ามาช่วยเหลือในการบริหารจัดการกิจการภายในหมู่บ้านนี้ ก็มีเกณฑ์คัดเลือกบุคคลที่มีเวลาและพร้อมที่จะเสียสละเวลาทำงานเพื่อส่วนรวม และมีความรู้ความสามารถ โดยการเสนอชื่อต่อสมาชิกในหมู่บ้านผ่านการประชุม และทำประชาคมคัดเลือก ด้วยการให้คะแนนจากการยกมือและนับคะแนนเป็นเอกฉันท์

เงินสงเคราะห์ผู้สูงอายุและผู้พิการ

นอกจากนี้ยังมีชาวบ้านที่เป็นสมาชิกของหมู่บ้านที่ได้รับเงินช่วยเหลือผู้สูงอายุ และผู้พิการอีก โดยจะได้รับเงินช่วยเหลือเดือนละ ๕๐๐ บาท จากทางภาครัฐ จำนวน ๕ ท่าน คือ

ผู้สูงอายุที่ได้รับเงินช่วยเหลือ ๔ ราย

๑. นายไบบ ไบพายุ	อายุ	๗๔ ปี
๒. นางซุ่น คุ่มทรัพย์	อายุ	๗๕ ปี
๓. นายประสาน คงสกล	อายุ	๗๔ ปี
๔. นางแป้ว จันทร์ผกา	อายุ	๗๑ ปี

ผู้พิการที่ได้รับเงินช่วยเหลือ ๑ ราย

๑. นายสุภาพ นาคม่วง	อายุ	๕๑ ปี
---------------------	------	-------

ซึ่งประสบอุบัติเหตุทางรถจักรยานยนต์ และได้เข้ารับการรักษาเพื่อรักษาอาการจากอุบัติเหตุในครั้งนั้น

โครงสร้างทางศาสนา

กิจการเกี่ยวกับทางด้านการศาสนา มีคณะกรรมการที่เป็นฝ่ายฆราวาสเข้าร่วมบริหารดูแลทางด้านกิจการด้านวัด และด้านเกี่ยวกับสงฆ์ รายละเอียดดังนี้ เริ่มจาก

การปกครองพระสงฆ์โดยพระสงฆ์

วัดอุตะเถา ในปัจจุบันมีพระสงฆ์จำพรรษาอยู่ทั้งหมด ๒๗ รูป ไม่มีสามเณร เนื่องจากได้งดรับกุลบุตรเข้ารับการบรรพชาและอุปสมบทเข้าจำพรรษาที่วัด เนื่องจากวัดกำลังดำเนินการก่อสร้างพระอุโบสถหลังใหม่ในปัจจุบัน ทำให้ไม่มีสถานที่ในการประกอบพิธีทางศาสนาดังกล่าว

วัดอุตะเถามีรายนามเจ้าอาวาสตั้งแต่รูปแรกจนถึงรูปปัจจุบัน ดังนี้

๑. พระอาจารย์ทอง สันนิษฐานว่าเป็นเจ้าอาวาสรูปแรกและมีส่วนในการก่อตั้งวัดอุตะเถา
๒. พระครูวิบูลย์ธรรมรักษ์ พระภิกษุที่ได้รับการเคารพบูชาอย่างยิ่งจากชาวบ้านในท้องถิ่น/ ตำบล (หลวงปู่ชาย)
๓. พระครูมณูญธรรมรัตน์
๔. พระนิคม
๕. พระครูประคุณสิทธิชัย เจ้าอาวาสรูปปัจจุบัน ฅลองตำแหน่งเจ้าคณะตำบลกิตติมศักดิ์ พระสมุห์บุญส่ง รกขิตสีโล รองเจ้าอาวาส รูปปัจจุบัน

* * * * *

ข้อมูลด้านการศึกษา
ประวัติของโรงเรียนอนุบาลวัดอุตะเถา

โรงเรียนอนุบาลวัดอุตะเถา เป็นโรงเรียนประจำหมู่บ้าน มีประวัติการก่อตั้งจากการให้ข้อมูลของ นายสมคิด อินพุ่ม ท่านผู้อำนวยการโรงเรียนคนปัจจุบัน ดังนี้

โรงเรียน ตั้งขึ้นเมื่อวันที่ ๑ พฤษภาคม ๒๔๗๓ โดยมีพระชลัษฏการักษ์ นายอำเภอเมืองชลบุรีเป็นประธาน พร้อมด้วยนายทองสุข กาญจนนาค ศึกษาธิการอำเภอเมือง และพระอธิการชาย สุวรรณโชติ (พระครูวิบูลย์ธรรมรักษ์) เจ้าอาวาสวัดอุตะเถา พร้อมด้วยกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ประชาชน และได้ตั้งชื่อโรงเรียนว่า “โรงเรียนประชาบาลตำบลหนองไม้แดง (วัดอุตะเถา) โดยมีนายเฟียน ภาว้า เป็นครูใหญ่คนแรก

พ.ศ. ๒๔๘๔ พระครูวิบูลย์ธรรมรักษ์ นายซุนห์ สื่อสุวรรณ ศึกษาธิการอำเภอ นายวิฑูรย์ ศรีฟ่องครูใหญ่ ร่วมกันผู้ปกครองจัดสร้างอาคารเรียน ๒ ชั้น ๔ ห้องเรียน ได้ทุนสูง และได้เปลี่ยนชื่อโรงเรียนใหม่ เป็นโรงเรียนวัดอุตะเถา (ตะเถาแก้ววิทยาคาร)

และในพ.ศ. ๒๕๔๓ โรงเรียนได้เข้าร่วมโครงการ โรงเรียนอนุบาลสี่มุมเมือง ของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชลบุรี และได้เปลี่ยนชื่อโรงเรียนใหม่อีกครั้ง เป็น โรงเรียนอนุบาลวัดอุตะเถา (ตะเถาแก้ววิทยาคาร)

โรงเรียนมีพื้นที่ติดกับวัดอุตะเถา วัดประจำหมู่บ้าน อยู่ทางทิศตะวันออก หลังศาลาวิบูลย์ธรรมรักษ์ โดยมีทางเข้า ที่ต้องเดินเข้าทางประตูวัด และเดินผ่านลานวัดไปถึงจะเข้าสู่บริเวณโรงเรียน

วิสัยทัศน์ของโรงเรียน

โรงเรียนอนุบาลวัดอู่ตะเภา จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างมีคุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐานการเรียนการสอน ปลูกฝังให้นักเรียนรักการอ่าน การเขียน ใฝ่เรียน รู้จักค้นคว้า และมีความภาคภูมิใจในรากเหง้าของบรรพบุรุษของตน รักท้องถิ่น มีความเป็นคนไทย มีความคิดสร้างสรรค์ เป็นเลิศทางวิชาการ มีทักษะการทำงาน และทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ รักอาชีพสุจริต และมีสุขภาพกายที่สมบูรณ์แข็งแรง สุขภาพจิตแจ่มใส เป็นคนมีคุณธรรม จริยธรรม มีวินัยในตนเอง ขยัน ประหยัด ซื่อสัตย์ อดทน เสียสละ มีความรับผิดชอบ

โรงเรียนมีอาคารและห้องเรียนที่ได้มาตรฐาน สภาพแวดล้อมสะอาด และอุปกรณ์ สื่อเทคโนโลยีทันสมัย เพื่อช่วยการเรียนการสอน ทั้งโรงเรียนและชุมชนมีการประสานงาน และร่วมมือระหว่างกันเพื่อสนับสนุน สร้างสรรค์ ส่งเสริมและเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียน

โรงเรียนอนุบาลวัดอู่ตะเภา นี้ เป็นโรงเรียนที่มีผลงานทางด้านวิชาการที่มีมาตรฐานการเรียนการสอนที่อยู่ในระดับสัมฤทธิ์ผล และกำลังถูกเสนอเข้ารับการประเมินเป็นโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ ตามบทบัญญัติสุขภาพแห่งชาติ ๑๐ ประการ ทั้งในระดับภาคและระดับประเทศ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมให้เยาวชนมีสุขภาพที่แข็งแรงและปลอดภัย

อาคารเรียน

อาคารเรียนมีอยู่ทั้งหมดจำนวน ๔ อาคาร และกำลังดำเนินการก่อสร้างเพิ่มอีก ๑ อาคาร รวมทั้งหมด ๕ อาคารเรียน ซึ่งแต่ละอาคารที่สร้างขึ้น โดยการบริจาคสนับสนุนของคนในชุมชน ซึ่งมีการทำแผ่นจารึกไว้ที่บริเวณด้านหน้าอาคารเรียนอย่างชัดเจน โดยเริ่มจาก

อาคารเรียนหลังที่ ๑ “อาคารเรียนนิมรุ่งเรืองวิทยา ๑” ก่อสร้างขึ้น ปี พ.ศ. ๒๕๐๘

อาคารเรียนหลังที่ ๒ “อาคารเรียนนิมรุ่งเรืองวิทยา ๒” ก่อสร้างขึ้น ปี พ.ศ. ๒๕๒๓ ทั้งอาคารเรียนสองหลังนี้ สร้างขึ้นในสมัย นายวิฑูร ศรีผ่อง ดำรงตำแหน่งเป็น อาจารย์ใหญ่ ด้วยงบประมาณจากทางราชการจำนวน ๑๐๐,๐๐๐ บาท และเงินสนับสนุนจากนายนิม รุ่งเรือง สมาชิกในชุมชน อีก ๒๘๓,๖๐๖ บาท ซึ่งทั้งสองอาคารนี้เป็นอาคารที่ก่อสร้างขึ้นมีลักษณะเชื่อมยาวติดกัน มีความยาวรวมกันประมาณ ๑๕ เมตร

อาคารเรียนหลังที่ ๓ เป็นอาคารเรียนที่มีห้องปฏิบัติการทางภาษา (Sound Lab) เป็นอาคารสูง ๒ ชั้น ยาวประมาณ ๒๕ เมตร

อาคารเรียนหลังที่ ๔ เป็นอาคารที่สร้างขึ้นตามแบบ ๒/๒๘ ของทางราชการ สร้างขึ้นในปี พ.ศ. ๒๕๔๕ เป็นอาคารสูงสามชั้น ยาวประมาณ ๒๐ เมตร ปลูกสร้างขึ้นบนที่ดินบริจาคของชาวบ้าน ด้านหน้าอาคารหันตรงไปยังศาลาการเปรียญและพระอุโบสถของวัดอู่ตะเภา และขณะนี้ (พ.ศ. ๒๕๔๗) ทางโรงเรียนกำลังดำเนินการสร้างอาคารเรียนหลังที่ ๕ อีกหนึ่งหลัง เพื่อรองรับอัตราที่เพิ่มขึ้นของนักเรียนที่มีจำนวนเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว เนื่องจากอัตราแรงงานนอกพื้นที่ที่เข้ามาอาศัยอยู่ในหมู่บ้านนั่นเอง ซึ่งจำนวนประชากรแฝงนี้ นายประสิทธิ์ ทันสมัย ให้ข้อมูลโดยคร่าว ๆ ว่า มีมากกว่าจำนวนประชากรที่แท้จริงของหมู่บ้านประมาณหนึ่งเท่าตัว

อาคารแสง-หงส์ เทพละกุล เป็นอาคารที่ใช้เป็นห้องสมุดและห้องพยาบาลอยู่หน้าอาคาร ๓ ผู้บริจาคเงินสร้างคือ นายมานพ-นางอุษณีย์ เทพละกุล เจ้าของบริษัท ฮั่ว เชียง จั่น จำกัด ในปี พ.ศ. ๒๕๓๓ สมัยการดำรงตำแหน่งอาจารย์ใหญ่ของ นายทอง สายระยะพงษ์

นอกจากนี้ยังมีอาคารอเนกประสงค์จำนวน ๑ หลัง ไว้สำหรับเป็นที่ประชุมนักเรียน และเป็นสถานที่ไว้เป็นที่เล่นปิงปองของนักเรียน อยู่ด้านหน้าอาคาร ๑ -๒ ระหว่างอาคาร ๔ และอาคาร ๕ ที่กำลังก่อสร้าง สำหรับพื้นที่ที่เป็นสนามของโรงเรียนมีอยู่อย่างคับแคบ และหดหายไปจากเดิม ซึ่งพื้นที่ที่เป็นสนามเดิมของโรงเรียนนั้น ได้ถูกนำมาเป็นพื้นที่สร้างอาคารเรียนหลังที่ ๕ ในปัจจุบัน

นอกจากนี้ การใช้ประโยชน์จากโรงเรียนของหมู่บ้าน โดยการใช้เป็นสถานที่ประชุมสมาชิกของหมู่บ้าน ซึ่งแตกต่างไปจากทางภาคเหนือที่มักจะใช้วัดเป็นสถานที่ประชุมเรื่องต่าง ๆ ของหมู่บ้าน จากการสอบถามถึงเหตุผลว่าทำไมไม่ใช้วัดเป็นสถานที่จัดประชุม นายประสิทธิ์ ทันสมัย ผู้ใหญ่บ้าน ให้คำตอบว่าบรรยากาศการเรียกประชุมที่โรงเรียนนั้นดีกว่าการประชุมภายในวัด อีกประการหนึ่งคือ กิจของชาวบ้านไม่ควรไปยุ่งเกี่ยวภายในวัดมากนัก แต่ก็มีบ้างบางครั้งที่อาศัยสถานที่ของวัดเป็นสถานที่จัดประชุม ซึ่งมองเห็นถึงการแยกบทบาทในการรับใช้สังคมของสถาบันศาสนาและสถาบันการศึกษาในประเด็นนี้ได้แยกออกจากกันอย่างชัดเจน

รูปที่ ๑๐-๑๑ อาคารเรียนที่ ๑-๒ และอาคารเรียนใหม่ที่สร้างขึ้นบนที่ดินบริจาคเพื่อรองรับจำนวนนักเรียนที่เพิ่มขึ้น

รูปที่ ๑๒-๑๓ ประตูทางเข้าที่ต้องเดินผ่านลานวัด และอาคารเรียนที่กำลังก่อสร้างเพื่อรองรับจำนวนนักเรียนที่เพิ่มขึ้น

ในการสัมภาษณ์หาข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษาในโรงเรียน โดยมี นายสมคิด อินพุ่ม ท่านผู้อำนวยการโรงเรียนคนปัจจุบัน และเป็นผู้บริหารสถานศึกษาที่ได้รับโล่ผู้บริหารสถานศึกษาดีเด่นในการพัฒนาการเรียนการสอนภาษาไทย ปีพุทธศักราช ๒๕๔๗ จากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นผู้ให้ข้อมูลทั้งเอกสารประวัติโรงเรียนและข้อมูลจำนวนนักเรียน กล่าวว่า ทางโรงเรียนมีปัญหาเรื่องอัตราครูที่ขาด และมีสัดส่วนที่ไม่เหมาะสมกับจำนวนนักเรียนที่มีอยู่ในขณะนี้ และอีกประเด็นปัญหาหนึ่ง ก็คือ ขาดครูผู้สอนที่มีความชำนาญด้านภาษาไทยโดยตรง เนื่องจากปัจจุบันนโยบายทางด้านการรับบุคลากรของทางราชการ ไปเน้นที่วุฒิการศึกษาของผู้ที่จะเข้ารับราชการครูเป็นหลัก โดยไม่ได้ให้ความสำคัญพิจารณาจากความเป็นเอกทางด้านวิชาการในสาขาต่าง ๆ ซึ่งทำให้มีระบบการเรียนการสอนที่ไม่ได้ผลสัมฤทธิ์เท่าที่ควรในกระบวนวิชาต่าง ๆ ซึ่งนายสมคิด ได้ให้ข้อคิดว่า รัฐบาลควรจะมีนโยบายที่มีลักษณะจากล่างสู่บน (Down to Top) มากกว่าที่จะเป็นนโยบายจากบนลงล่าง (Top to Down) ซึ่งจะทำให้รัฐได้ข้อมูลที่แม่นยำในการนำไปประกอบนโยบายการพัฒนาทางด้านการปฏิรูปการศึกษายิ่งขึ้น

ข้อมูลพื้นฐาน ครู นักเรียน ปีการศึกษา ๒๕๔๗

ข้อมูลจำนวนประชากรนักเรียน ย้อนหลัง ๕ ปี (ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๔๓ – ๒๕๔๗)

ชั้นเรียน	จำนวนนักเรียน														
	๒๕๔๓			๒๕๔๔			๒๕๔๕			๒๕๔๖			๒๕๔๗		
	ชาย	หญิง	รวม	ชาย	หญิง	รวม	ชาย	หญิง	รวม	ชาย	หญิง	รวม	ชาย	หญิง	รวม
อ. ๓	๓๒	๓๔	๖๖	๓๓	๒๗	๖๔	๓๘	๓๒	๗๐	๓๓	๒๗	๖๔	๔๘	๕๓	๑๐๑
อ. ๑	๕๕	๔๕	๑๐๐	๕๗	๕๒	๑๐๙	๖๑	๕๕	๑๒๐	๕๗	๕๒	๑๐๙	๕๕	๕๑	๑๐๖
อ. ๒	๔๓	๕๘	๑๐๑	๕๒	๕๕	๑๐๗	๔๕	๕๕	๑๐๐	๕๒	๕๕	๑๐๗	๕๕	๕๒	๑๐๗
รวม	๑๓๐	๑๔๑	๒๗๑	๑๔๖	๑๓๘	๒๘๔	๑๔๘	๑๔๖	๒๙๔	๑๔๖	๑๓๘	๒๘๔	๑๕๘	๑๕๖	๓๑๔
ป. ๑	๔๕	๕๑	๙๖	๕๗	๖๐	๑๑๗	๖๓	๔๗	๑๑๐	๕๗	๖๐	๑๑๗	๕๕	๗๓	๑๒๘
ป. ๒	๔๔	๔๗	๙๑	๕๕	๔๔	๑๐๓	๕๒	๓๘	๙๐	๕๕	๔๔	๑๐๓	๕๗	๖๕	๑๒๒
ป. ๓	๓๑	๔๗	๗๘	๕๗	๓๘	๙๕	๕๐	๕๘	๑๐๘	๕๗	๓๘	๙๕	๖๖	๕๓	๑๑๙
ป. ๔	๔๒	๓๔	๗๖	๔๕	๕๖	๑๐๕	๔๖	๓๕	๘๑	๔๕	๕๖	๑๐๕	๖๐	๔๓	๑๐๓
ป. ๕	๔๑	๔๖	๘๗	๔๗	๓๕	๘๒	๓๔	๓๔	๖๘	๔๗	๓๕	๘๒	๕๑	๖๕	๑๑๖
ป. ๖	๑๕	๓๘	๕๓	๔๑	๓๖	๗๗	๔๑	๒๕	๖๖	๔๑	๓๖	๗๗	๕๑	๔๐	๙๑
รวม	๔๘๕	๕๖๓	๑๐๔๘	๓๑๐	๒๗๓	๕๘๓	๒๘๖	๒๔๑	๕๒๗	๓๑๐	๕๘๓	๘๙๓	๓๔๔	๓๓๕	๖๗๙
รวมทั้งสิ้น	๓๕๒	๔๐๔	๗๕๖	๔๕๖	๔๑๑	๘๖๗	๔๓๔	๓๘๗	๘๒๑	๔๕๖	๔๑๑	๘๖๗	๕๐๒	๔๕๕	๙๕๗

ที่มา : เอกสารข้อมูลพื้นฐานโรงเรียนอนุบาลวัดอู่ตะเภา ปีการศึกษา ๒๕๔๗ อนุเคราะห์โดย นายสมคิด อินพุ่ม
ผู้อำนวยการโรงเรียน

จากข้อมูลตัวเลขข้างต้นจะเห็นค่อนข้างชัดเจนว่าจำนวนของนักเรียนมีการเพิ่มมากขึ้นในปี พ.ศ. ๒๕๔๗ อันเนื่องจากการไหลทะลักของประชากรแฝง ที่เข้ามาทำงานในพื้นที่และทางผู้บริหารโรงเรียนเองต้องรับจำนวนนักเรียนที่เพิ่มขึ้นนี้ เข้าศึกษาในโรงเรียนอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ เพราะเหตุผลที่ว่าด้วย จำนวนบุตรของผู้ใช้แรงงานก็จำเป็นและสามารถได้รับการศึกษาตามระเบียบว่าด้วยการศึกษาขั้นพื้นฐานของภาครัฐ

และด้วยจำนวนนักเรียนที่เป็นบุตรของประชากรแฝงเหล่านี้ ได้ส่งผลกระทบต่อการจัดสัดส่วนจำนวนนักเรียนและครูผู้สอน ซึ่งนายสมคิดให้ข้อมูลว่า ครูเองก็ต้องทำหน้าที่มากขึ้น และการดูแลให้ทั่วถึงก็จะลดลงไป แต่อย่างไรเสีย ทางโรงเรียนก็ได้ให้ความสำคัญต่อการให้การศึกษาและการดูแลอย่างทั่วถึงเท่าที่จะทำได้

จำนวนบุคลากรของโรงเรียน

โรงเรียนวัดอู่ตะเภา มีบุคลากรที่ทำหน้าที่ในโรงเรียน ทั้งที่เป็นข้าราชการครู ครูอัตราจ้าง และนักการภารโรง คนคร้ว

๑. ข้าราชการครู	๒๕	คน
๒. ครูอัตราจ้าง	๔	คน
๓. นักการภารโรง	๑	คน
๔. คนคร้ว	๓	คน

โดยครูอัตราจ้างนี้ เป็นอัตราที่ทางโรงเรียนได้ร่วมปรึกษาไปยังองค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อสรรหาครูเข้าทำการสอนโดยให้เป็นครูอัตราจ้าง โดยให้ องค์การบริหารส่วนตำบลหนองไม้แดง เป็นผู้ว่าจ้างและจ่ายค่าจ้าง ณ ตรงจุดนี้ ก็ยังสนับสนุนในปัญหาด้านบุคลากรที่ไม่พอเพียงต่อจำนวนนักเรียนที่ทางโรงเรียนได้รับไว้ อนึ่ง เป็นผลอันสืบเนื่องจากการที่ได้เปิดการเรียนการสอนในระดับชั้นอนุบาลอีกด้วย

จำนวนประชากรทางด้านการศึกษา

จากข้อมูลการสำรวจขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองไม้แดง ได้แจ้งข้อมูลเกี่ยวกับจำนวนประชากรทางด้านการศึกษาของหมู่บ้านอู่ตะเภา ไว้ดังนี้

<u>ระดับการศึกษา</u>	<u>เพศชาย</u>	<u>เพศหญิง</u>	<u>รวม / คน</u>
ก่อนประถม	๒๑	๒๑	๔๒
ประถมปีที่ ๑ - ๖	๔๕	๓๒	๗๗
มัธยมศึกษาปีที่ ๑ - ๓	๑๘	๑๐	๒๘
มัธยมศึกษาปีที่ ๔ - ๖	๑๔	๑๕	๒๙
อนุปริญญาตรี (ปวช. ปกศ.)	๕	๕	๑๐
ปริญญาตรี (ปวท. ปวส. ปกศ.สูง)	๘	๗	๑๕
<u>รวม</u>	<u>๑๑๑</u>	<u>๕๐</u>	<u>๒๐๑</u>

จำนวนประชากรทางด้านการศึกษา เป็นตัวเลขที่เป็นของประชากรในหมู่บ้าน โดยไม่ได้รวม ตัวเลข จากจำนวนบุตรของประชากรแฝง ซึ่งถ้าหากนำไปเปรียบเทียบกับจำนวนนักเรียนทั้งหมดที่โรงเรียนอนุบาลวัดอุ ตระเกาได้รับไว้ในปัจจุบัน จะเห็นได้ว่า มีสัดส่วนที่ต่างกันเป็นจำนวนมาก โดยส่วนใหญ่เป็นจำนวนที่กำลัง ศึกษาอยู่ในระดับประถมศึกษาภาคบังคับ คือ ประถมศึกษาปีที่ ๑ – ๖ มากที่สุด รองลงมาคือจำนวนประชากรที่ ศึกษาอยู่ระดับมัธยมศึกษาปีที่ ๑ – ๖ เช่นเดียวกัน นอกจากนี้มีอัตราที่บางเบา อาจจะช่วยเมื่อจบการศึกษา มัธยมศึกษาปีที่ ๖ แล้ว ได้ผันตนเองเข้าสู่ตลาดแรงงานในนิคมอุตสาหกรรมที่อยู่ไม่ห่างไกลนักจากหมู่บ้าน และ ส่วนหนึ่งก็เข้าศึกษาต่อระดับปริญญาตรีที่มหาวิทยาลัยรามคำแหงซึ่งมีจำนวนอยู่ไม่มากนัก

วิถีชีวิตที่เปลี่ยนแปลงไป

ในการศึกษาถึงวิถีชีวิตของคนในหมู่บ้านนี้ ผู้วิจัยจะศึกษาจากคำบอกเล่าโดยการสัมภาษณ์และจะเน้น การรายงานตามคำบอกเล่าของผู้ให้สัมภาษณ์ ที่เป็นบุคคลที่มีความต่างด้านอายุ ตามกลุ่มที่ผู้ทำการวิจัยกำหนด ไว้ ๒ กลุ่ม คือ

- ๑.) **กลุ่มอายุตั้งแต่ ๒๖ – ๕๕ ปี** เพราะเป็นกลุ่มที่อยู่ระหว่างกำลังระหว่างสังคมหมู่บ้านก่อนนิคม และ อยู่ระหว่างนิคมในปัจจุบัน และเป็นช่วงที่เป็นวัยทำงาน
- นายโทมัส ทองสุก อายุ ๔๕ ปี** อาชีพข้าราชการครู **นายนพดล อายุ ๔๖ ปี** อาชีพขับรถจักรยานยนต์ รับจ้าง และอีกหลายท่านได้ร่วมพูดคุยถึงเรื่องความเปลี่ยนแปลงของยุคสมัยทั้งก่อนมีนิคมฯและ หลังมีนิคมฯ สรุปได้ใจความว่า สิ่งที่กระทบมากที่สุดก็คือ ค่าใช้จ่ายที่มากขึ้น ถึงแม้จะหาได้มากกว่าการทำไร่นา หรือการดำรงชีพแบบเดิม แต่รายจ่ายก็มากขึ้นไป เพราะในวิถีชีวิตแบบเดิมนั้น แม้จะหาเงินได้น้อย แต่ก็ไม่ค่อยได้ใช้อะไร อาหารการกินก็หาง่ายไม่ต้องซื้อหาให้มากมาย เปลือง เงินทอง และให้ความเห็นว่าการเติบโตของหมู่บ้านเป็นไปอย่างรวดเร็ว มันทึทั้งข้อดีและข้อเสีย คือ ข้อดี เกิดความสะดวกสบายในหลาย ๆ ด้าน เช่น ถนนหนทาง ไฟฟ้า ก็เริ่มเข้าสู่หมู่บ้าน มัน ก่อให้เกิดการพัฒนา แต่ข้อเสียก็คือ เมื่อมีแหล่งงานมาอยู่ใกล้ชุมชน ก็ย่อมมีแรงงานหลังไหลเข้ามา อาศัยอยู่เพื่อทำงาน ก่อให้เกิดการมีจำนวนประชากรที่มากเกินไปจนขอบเขตการดูแล และส่งผลกระทบ ไปถึงความสงบของหมู่บ้าน เช่น เกิดปัญหาคนมากหน้าหลายตาที่เข้าออกหมู่บ้านอยู่เสมอ โดยที่ ไม่รู้ว่าใครเป็นใคร เกิดคดีการโจรกรรม และปัญหายาเสพติดก็ตามมา แม้จะมีการแผ้วเบาไปบ้าง ในช่วงที่รัฐบาลเร่งการปราบปราม แต่ในขณะนี้ ยาเสพติดเหมือนผีหนอง รอวันแตกอีกครั้งหนึ่ง และก็ยังคงมีอยู่ในชุมชน อีกหนึ่งปัญหา คือ การละทิ้งงานภาคเกษตรกรรม ไปเป็นลูกจ้างใช้ แรงงานแลกเงินเดือน ทำให้การยินยอมขายที่ดินให้แก่นายทุนเป็นไปได้ง่ายยิ่งขึ้น เพราะขาดคนทำ อาชีพจากผืนนา

รูปที่ ๑๔-๑๕ ท้องนาที่ยังมีการปลูกข้าวของชาวบ้านบางครอบครัว

๒.) กลุ่มอายุตั้งแต่ ๕๖ ขึ้นไป เป็นกลุ่มที่ผูกพันอยู่กับวิถีชีวิตเดิมของชุมชน และเป็นกลุ่มที่มองเห็นความแตกต่างของยุคก่อนนิคม และยุคมีนิคม อีกทั้งเป็นกลุ่มที่อยู่ในวัยเกษียณจากการทำงานไปแล้ว

ลุงประเทือง อายุประมาณ ๗๐ ปี เล่าให้ผู้วิจัยฟังว่า แต่เดิมหมู่บ้านก็มีอาชีพทำนา ปลูกข้าว และเลี้ยงวัว ควาย ทำการเกษตรปลูกผักเล็ก ๆ น้อย การหาอาหารดำรงชีพจากหาปู ปลา กุ้ง หอย ได้ที่บริเวณป่าชายเลนที่อยู่บริเวณหลังวัด ซึ่งในปัจจุบันเป็นนิคมอุตสาหกรรมฯ ถนนหนทางก็เป็นทางเกวียนและดินลูกรัง ไฟฟ้ายังไม่มาใช้ ใช้แต่ตะเกียง ซึ่งการที่จะมีตะเกียงใช้นี้ต้องขึ้นอยู่กับฐานะทางการเงินด้วยในสมัยนั้น คือ หากบ้านไหนฐานะไม่ค่อยดีนัก ก็จะใช้ ตะเกียงโปะะ คือตะเกียงที่มีลักษณะกลม ๆ และมีก้านเหล็กยื่นออกมาตรงตะเกียงไว้คอยหมุนให้ได้ตะเกียงยาวหรือสั้นได้ สำหรับบ้านไหนที่มีฐานะปานกลาง ก็จะใช้ ตะเกียงถ่าน และ คนที่มีฐานะดี ก็จะใช้ ตะเกียงเจ้าพายุ แต่โดยมากแล้ว ตะเกียงเจ้าพายุนี้ จะมีใช้ในวัดมากที่สุด แต่เมื่อถามว่าสำหรับยุคปัจจุบันนี้ เมื่อเทียบกับ ๕๐ กว่าปีที่แล้ว มีความรู้สึกอย่างไร ผลก็คือ สมัยปัจจุบันก็ดี เดินทางสะดวก ถนนหนทางพร้อม ขวดยานพาหนะสะดวก (เพราะลุงแก่ใช้รถจักรยานยนต์เป็นพาหนะเดินทาง)

รูปที่ ๑๖-๑๗ บริเวณที่ดินสนามกอล์ฟ ซึ่งสามารถมองเห็นอาคาร โรงงานในนิคมอุตสาหกรรมอมตะนครได้จากหลังวัดอู่ตะเภา

อาชีพในชุมชนก่อนนิคมอุตสาหกรรม

นอกจากลักษณะของบ้านเรือนที่เปลี่ยนไปแล้วนั้น สภาพวิถีชีวิตของสมาชิกในหมู่บ้านก็เปลี่ยนไปด้วย เนื่องด้วยการเกิดขึ้นของนิคมอุตสาหกรรมมอตะนครนั่นเอง ซึ่งในปัจจุบันได้กลายเป็นแหล่งประกอบอาชีพหลักของแรงงานในพื้นที่และต่างพื้นที่ ซึ่งจากคำบอกเล่าจาก **คุณลุงประเทือง อายุประมาณ ๗๐ ปี** ชาวบ้านในหมู่บ้าน ได้เล่าถึงวิถีการดำรงชีพในอดีตและในปัจจุบันว่า แต่เดิมชาวบ้านก็อาศัยอยู่โดยมีระบบการผลิตแบบเกษตร คือ ทำนา ทำสวน ปลูกตาล และพืชสวนอื่น ๆ แต่ต่อมาประมาณสิบห้าปีที่ผ่านมานี้ พื้นที่นาที่จะใช้ทำนาได้ถูกขายให้กับนายทุนที่กว้านซื้อเพื่อสร้างเป็นนิคมอุตสาหกรรมและโรงงานต่าง ๆ เป็นเหตุให้ชาวบ้านจำต้องเปลี่ยนอาชีพจากเกษตรกรรมเป็นลูกจ้างของโรงงานในนิคมฯ แทน แต่ก็มีบางจุดที่เป็นผืนนาอยู่ และมีการดำนาปลูกข้าวอยู่เช่นเดิม ซึ่งเหลือเพียง ๘ ครอบครัวนั้นที่ยังเกษตรอยู่ โดยแยกเป็นเกษตรประเภทสวนตาลและปลูกผักบึง จำนวน ๔ ครัวเรือน และทำนา ๔ ครัวเรือน พื้นที่สำหรับใช้การทำเกษตรกรรมมีพื้นที่ทั้งหมด ๒๕ ไร่ ลักษณะของดินเป็นดินร่วนปนทราย และจะเริ่มทำนาปลูกข้าวในเดือนสิงหาคมของทุกปี เป็นการปลูกข้าวนาปี ซึ่งเป็นข้าวจ้าวทั้งหมด มีผลผลิตข้าวจ้าวต่อไร่ ๓๐๐ กิโลกรัม ซึ่งอาจจะเพียงพอสำหรับการเก็บไว้บริโภคของครอบครัวเท่านั้น

ดังนั้นหากกล่าวถึงอาชีพของชาวบ้านในปัจจุบันนี้ ชาวบ้านมีอาชีพลูกจ้างในนิคมอุตสาหกรรมเป็นส่วนใหญ่ และมีอาชีพรับจ้างรองลงมา นอกนั้นก็ประกอบอาชีพค้าขาย โดยการเปิดร้านขายของชำภายในหมู่บ้าน ซึ่งมีอยู่ ๗ ร้าน กระจายไปตามถนนภายในหมู่บ้าน ร้านซ่อมยานยนต์ ๓ ร้าน และร้านซ่อมเครื่องใช้ไฟฟ้า ๑ ร้าน

จากการเดินเท้าเพื่อสำรวจไปตลอดแนวเส้นถนนที่มีอยู่ทุกเส้นของหมู่บ้าน ผู้วิจัยพบว่า มีจำนวนหอพักและห้องแถวที่ถูกปลูกสร้างขึ้นไว้เพื่อรองรับแรงงานที่ถือว่าเป็น “ประชากรแฝง” ในหมู่บ้านส่งผลให้อัตราการเพิ่มขึ้นของจำนวนประชากรในหมู่บ้านเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว ด้วยสาเหตุจากการหลั่งไหลของจำนวนประชากรจากนอกพื้นที่ที่อพยพเข้ามาทำงานในนิคมอุตสาหกรรมมอตะนคร ซึ่งมาจากจังหวัดในภาคอีสานเป็นส่วนใหญ่ สำหรับภาคอื่น ๆ ก็มีพอสมควร ดังนั้น เจ้าของที่ดินในหมู่บ้านมีที่ดินเหลือพอที่จะสร้างเป็นอาคารที่พักอาศัยเพื่อให้กลุ่มแรงงานอพยพเหล่านี้เช่าอยู่อาศัย

นอกจากอาชีพที่เป็นแรงงานในโรงงาน รับจ้าง และค้าขาย แล้ว ยังมีอีกหนึ่งอาชีพที่เหลืออยู่เพียง ๓ รายที่ประกอบอาชีพอยู่ นั่นก็คือ การทำน้ำตาลก่อนจากตาลโตนด ผู้ผลิตน้ำตาลก่อนรายแรกและเป็นบุคคลที่ผู้วิจัยได้เสวนาคำด้วย คือ **นายชำนาญ สวัสดิ์ อายุ ๕๒ ปี** มีบ้านอยู่ทางด้านตะวันตกติดกับวัด มีเพียงถนนที่แบ่งรั้วบ้านออกจากกำแพงวัด ถนนเส้นนี้เป็นเส้นที่ตรงออกไปทางท้ายวัดซึ่งจะเจอกับหนองต้นกก และสนามกอล์ฟที่กำลังปรับเนินดินอยู่ ได้ให้รายละเอียดเกี่ยวกับการทำน้ำตาลก่อน ไว้ว่า จะเริ่มทำน้ำตาลก่อนในช่วงเดือนมกราคม ถึง เมษายน ของทุกปี แต่สำหรับเดือนอื่น ๆ ที่เหลือ ไม่เหมาะจะทำการปาดจาวตาลเอาน้ำตาลสด เพราะเป็นช่วงที่มีฝนตก ซึ่งน้ำตาลจะเสียและไม่ได้คุณภาพเพราะฝนที่ตกมานั้นเข้าไปเจือปนในน้ำตาลสด อนึ่ง นายชำนาญ ได้ให้ข้อมูลเพิ่มเติมอีกว่า ฝนที่ตกในทุกวันนี้เป็นน้ำฝนที่ไม่สามารถนำมาบริโภคได้ “ฝนมันเป็นพิษ” เพราะนิคมอุตสาหกรรมที่อยู่ใกล้เคียง ดังนั้น ช่วงเดือนมกราคมถึงเดือนเมษายนนั้นดีที่สุด เพราะเป็นช่วงที่ต้น

ตาลจะคัดน้ำที่สุด โดยจะให้น้ำตามจากจาวตาลที่มีความเข้มข้นของน้ำตาลมากที่สุด และน้ำตาลในช่วงดังกล่าวจะมีความหอม หวานที่สุด ถือว่าเป็นน้ำตาลก้อนที่ทำจากตาลโตนดที่มีคุณภาพมากที่สุด และผู้ที่ประกอบอาชีพในการผลิตน้ำตาลรายอื่น ๆ อีก ๒ ราย ได้แก่ นายประเทือง จิตศิลป์ และนายสมาน เสาร์หริดี

รูปที่ ๑๘ พะองที่พาดตามความสูงของต้นตาล

รูปที่ ๑๙ เตาไฟที่ใช้สำหรับในการเคี่ยวน้ำตาลโตนด

รูปที่ ๒๐ กระบอกรองรับน้ำตาลสดจากจาวตาล

รูปที่ ๒๑ ช่องหัวเตาเป็นหลุมสำหรับตั้งกระทะเคี่ยวน้ำตาล

อาชีพขั้บรจกรยานยนต์รับจ้าง

อาชีพขั้บรจกรยานยนต์รับจ้างในหมู่บ้านอู่ตะเภา มีวินอยู่ที่ศาลาหน้าวัดอู่ตะเภา ซึ่ง ศาลาแห่งนี้จะเป็นที่ชุมนุมของบรรดาคนที่อยู่วัยกลางคนขึ้นไป มานั่งพบปะพูดคุยกัน เนื่องด้วยเป็นจุดที่ข่าวสารจะถูกนำมาบอกกล่าวกันได้ง่าย และเป็นจุดที่สามารถจะรู้ว่าใครไปใครมาได้ เพราะอยู่ในจุดที่ใกล้สี่แยกหน้าวัด ซึ่งเป็นทางเชื่อมไปยังถนนสายย่อยอื่น ๆ ของหมู่บ้านได้ จำนวนของผู้ที่ขั้บรจกรยานยนต์รับจ้างนี้ มีอยู่ทั้งหมด ๘ คน เป็นคนในพื้นที่ทั้งหมด ๗ คน และอีกหนึ่งคนเป็นคนที่มาจากจังหวัดเพชรบูรณ์ และมามีครอบครัวกับคนในหมู่บ้านอู่ตะเภา รายได้จากการขั้บรจกรยานยนต์ก็อยู่ประมาณ ๒๐๐ - ๓๐๐ บาทต่อวัน หากเป็นช่วงที่โรงเรียน

เปิดก็จะ ได้มากขึ้นเพราะวินอยู่หน้าวัดก็ถือว่าอยู่หน้าโรงเรียนด้วย เพราะนักเรียนไม่ได้มีแค่นักเรียนที่เป็นลูกของชาวบ้านในหมู่บ้านเท่านั้น แต่ยังมีจำนวนหนึ่งที่มาจากหมู่บ้านใกล้เคียงและที่ไกลออกไป

รูปที่ ๒๒ - ๒๓ ศาลานัดพบของกลุ่มชาวบ้านและ “วินรถจักรยานยนต์” หน้าวัดอู่ตะเภา

การให้เช่าหอพัก

ดังที่ได้กล่าวไว้ในตอนต้นว่า ภายในหมู่บ้านมีการปลูกสร้างอาคารสูง ๒ ชั้น เพื่อทำเป็นหอพักให้เช่าสำหรับแรงงานนอกพื้นที่ ซึ่งจำนวนหอพักที่มีอยู่ในหมู่บ้านนี้ มีกระจายอยู่เป็นจุด ๆ ของหมู่บ้าน อัตราค่าเช่าหอพักอยู่ที่ ๑,๒๐๐ บาท - ๑,๘๐๐ บาท ตามสภาพห้องเช่าและอุปกรณ์เครื่องเรือน ผู้เช่าส่วนมากเป็นชาวอีสาน และแรงงานที่มาจากจังหวัดอื่น ๆ ที่ทำงานอยู่ในนิคมอุตสาหกรรมอมตะนคร การมีหอพักให้กับแรงงานนี้ ถือเป็นจุดเริ่มต้นของการเปลี่ยนสภาพชุมชน จากความเป็นชนบท กลายเป็นเมือง ซึ่งพัฒนาการการกลายเป็นเมืองนี้ไม่ได้เริ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว หากแต่ทำได้ค่อยๆ พัฒนาและเปลี่ยนผ่านไปทีละนิดละน้อย ซึ่งหากนับจากปีที่นิคมอุตสาหกรรมตั้งขึ้นเมื่อประมาณ ๑๕ ปี ที่ผ่านมา จากการให้ข้อมูลจากนายประสิทธิ์ ทันสมัย ทราบว่าหมู่บ้านได้เริ่ม ๆ เปลี่ยนแปลงอย่างเป็นขั้นตอน แต่มาในระยะประมาณ ๕ ปี หลังนี้ หมู่บ้านได้มีอัตราการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วมากยิ่งขึ้น จากคำพูดที่ว่า “หมู่บ้านมันโต มันขยายเร็วเกินไป ทำให้เกิดการรองรับที่ไม่ดีพอ ปัญหาต่าง ๆ ก็เข้ามาสู่หมู่บ้าน ไม่ว่าจะเป็นประชากรแฝง ปัญหาการศึกษา ปัญหาการลักขโมย” ซึ่งเหตุการณ์เหล่านี้เกิดขึ้นอยู่เสมอในชุมชนที่กำลังก้าวเข้าสู่การเป็นเมือง

รูปที่ ๒๔-๒๕ ห้องแถวที่เช่าอยู่อาศัยโดยแรงงานนอกพื้นที่ และอาคารพาณิชย์ติดกับอาคารห้องเช่าหน้าวัดอู่ตะเภา

ศาสนา ความเชื่อ

ชาวบ้านในหมู่บ้านอุตะเถา หมู่ที่ ๖ นี้ เป็นพุทธศาสนิกชนทุกหลังคาเรือน และมีการเข้าวัดเพื่อประกอบกิจทางศาสนาตามธรรมเนียมปฏิบัติทั่วไปเช่นเดียวกับชาวพุทธอื่น ๆ เช่น การทำบุญในวันพระ การทำบุญตักบาตรในตอนเช้า และในโอกาสวันสำคัญทางศาสนาอื่น ๆ

วันสารทจีน ชาวบ้านกว่าร้อยละ ๘๐ ของครัวเรือนทั้งหมด จะทำพิธีไหว้ เช่นเดียวกับคนไทยเชื้อสายจีนทั่วไป ซึ่งการไหว้สารทจีนนี้ ในช่วงของการลงพื้นที่ครั้งที่ ๒ เป็นวันอาทิตย์ที่ ๒๕ สิงหาคม ๒๕๔๗ ชาวบ้านเริ่มทำงานมเทียนเพื่อเตรียมสำหรับวันไหว้ และเข้าทำบุญที่วัด เพื่ออุทิศส่วนบุญส่วนกุศลให้กับบรรพบุรุษที่ล่วงลับไป และเพื่อความ เป็นสิริมงคลแก่ชีวิตและครอบครัว

งานวิ่งวัวคน เป็นงานที่จัดขึ้นเฉพาะในหมู่บ้าน ซึ่งจะจัดให้มีการแข่งขันกันในวันงานประเพณีประจำปีในเดือนเมษายนของทุกปี การวิ่งวัวคนนี้ มีลักษณะเช่นเดียวกับการแข่งขันวิ่งแข่งทั่วไป เพียงแต่จะมีการจัดกลุ่มตามอายุของผู้ที่จะเข้าแข่งขัน ซึ่งมีตั้งแต่วัยเด็ก วัยผู้ใหญ่ และวัยสูงอายุ ลานสนามที่ใช้สำหรับวิ่งแข่งก็คือ ลานกว้างในบริเวณวัดหน้า โดยจะนำเอาเชือกมาขึงเป็นเส้นชัย และจัดทำลู่วิ่ง รางวัลสำหรับผู้ชนะก็ไม่ได้มีราคาแพงวอดที่มากมายอะไร หากเป็นรุ่นเด็ก ก็จะให้เป็นเงินสินน้ำใจเล็กน้อย ๑๐ - ๒๐ บาท สำหรับรุ่นผู้ใหญ่และรุ่นผู้สูงอายุแล้วมักจะให้เป็นวัตถุมงคลเป็นรางวัลตอบแทน และในงานประเพณีประจำปีนี้ จะมีการทำบุญปิดทองรูปเหมือนของ หลวงปู่ชาย ขึ้น สำหรับหลวงปู่ชายนี้นานเป็นคนที่และได้บวชเป็นพระสงฆ์ และท่านมีบทบาทอย่างมากในการพัฒนาวัด สร้างถาวรวัตถุต่าง ๆ เป็นอันมาก และท่านยังมีลูกศิษย์ที่เคารพนับถือท่าน ในด้านคาถาอาคม อยู่ยงคงกระพัน ดังนั้น ด้วยที่ท่านเป็นพระนักพัฒนา และเป็นที่เคารพสักการะของคนทั่วไป ท่านจึงได้รับการยกย่องและเป็นยึดเหนี่ยวจิตใจของคนในหมู่บ้านสืบมา

ในปัจจุบัน ชาวบ้านได้ร่วมกันสร้างรูปหล่อเหมือนตัวท่านไว้กราบไหว้บูชา และนำไปประดิษฐานที่วิหารทางด้านทิศตะวันตกของพระอุโบสถ ซึ่งวิหารที่ประดิษฐานรูปเหมือนหลวงปู่ชายนี้นี้ ชาวบ้านได้สร้างเป็นวิหารที่อยู่บนเรือ และมีการทำเป็นสระน้ำไว้ด้านล่าง และปล่อยปลาไว้ในสระ ตัววิหารเองก็ได้รับการประดับประดาไปด้วยสิ่งทีวิจิตรตระการตา คือ โคมไฟแก้วเจียรไน แฉวนระย้าอยู่ด้วยรอบชายหลังคาวิหาร

แห่กลองยาวหลวงปู่ชาย เป็นสิ่งที่ชาวบ้านทำเพื่อระลึกและบูชาต่อหลวงปู่ชายนี้นี้ และยึดถือเป็นคำอธิษฐานโดยทั่วไปว่า หากได้ไปบนบานขออะไรไว้ต่อหลวงปู่แล้ว เกิดสัมฤทธิ์ผลก็จะถวายการแห่กลองยาวเป็นสิ่งแก้บน ที่มาของการแห่กลองยาวนี้ ก็ได้รับการฟื้นฟูและสนับสนุนส่งเสริมโดยหลวงปู่เอง ฉะนั้นจะเป็นเหมือนสัญลักษณ์ที่มุ่งตรงที่ตัวท่านว่า ท่านนิยมในการแห่กลองยาวนี้ ชาวบ้านจึงนำเอามาเป็นสิ่งที่จะเป็นการแก้บน และการแห่กลองยาวนี้ก็มักจะนำเป็นหัวขบวนเดินนำเข้าสู่วัดอุตะเถา หากมีการอุปสมบท บรรพชา หรือ งานบุญต่าง ๆ ภายในหมู่บ้านอีกด้วย

รูปที่ ๒๖ วิหารหลวงปู่ชาย ที่สร้างอย่างงดงามและมีฐานพระวิหารเป็นรูปเรือ “สำเภา”

รูปที่ ๒๗ รูปหล่อเหมือนหลวงปู่ชาย อันเป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์และเคารพบูชาของบุคคลทั่วไป

ประเพณีวิ่งควาย เป็นที่ทราบกันโดยทั่วไปว่า ประเพณีที่บ่งบอกถึงความเป็นสังคมเกษตรกรรมของจังหวัดชลบุรี ก็คือ ประเพณีวิ่งควาย ที่จัดขึ้นบริเวณหน้าศาลากลางจังหวัด เหตุที่เกิดการวิ่งควายนี้ ก็เนื่องด้วยในอดีตควายเป็นเครื่องมือและแรงงานสำคัญในการทำนาของชาวจังหวัดชลบุรี แต่เมื่อในฤดูทำนานั้น บรรดาควายหรือ กระบือ ได้เจ็บป่วยด้วยสาเหตุใดไม่ทราบ ชาวนาจำเป็นต้องพึ่งพาอาศัยแรงจากกระบือเหล่านั้น ก็เป็นทุกข์ใจกลัวว่าจะทำนาไม่ทันกับฝน ฟ้า และน้ำในฤดูทำนา จึงได้ไปบนบานกล่าวต่อสิ่งศักดิ์สิทธิ์ประจำเมือง ว่าหากควายหายเจ็บป่วยแล้วทำนาเสร็จทันฤดูกาล ก็จะพาความมาวิ่งแข่งกันเพื่อแก้บน ในที่สุดก็เป็นไปตามคำอธิษฐานต่อสิ่งศักดิ์ เลยเป็นเหตุให้เกิดประเพณีวิ่งควายสืบมา จนกระทั่งกลายประเพณีสำคัญที่ช่วยส่งเสริมการท่องเที่ยวให้กระตุ้นขึ้น และทำรายได้ให้กับจังหวัดชลบุรี แต่เคยเกิดเหตุไฟไหม้ขึ้นครั้งใหญ่ในตลาดตัวเมืองชลบุรี เนื่องจากในปีนั้นไม่มีการจัดการวิ่งควาย ชาวบ้านเชื่อว่าเป็นอาถรรพ์เพราะจากคำกล่าวอ้างของคนในย่าน

ตลาดว่า เห็นองค์ดำ หรือ คนดำ ซึ่งหมายถึง วิญญาณ หรือสิ่งที่อยู่เหนือธรรมชาติ สูงใหญ่เดินเอาฝ่ามือระไป ตามหลังคาบ้านเรือนในย่านตลาด และสุดท้ายก็เกิดเพลิงไหม้ขึ้น

ในอดีตหมู่บ้านอุตะเกาก็มีการส่งควายเข้าวังแข่งเช่นกัน แต่พอมานี้ปัจจุบัน ทางหมู่บ้านไม่ได้ส่งเข้าร่วมแต่อย่างใด เพราะเหตุผลที่ว่า จำนวนประชากรของควายในหมู่บ้านได้ลดลงจนเกือบหมด คงเหลืออยู่แค่เพียง ๒ ตัว ที่เจ้าของเลี้ยงเอาไว้ โดยไม่ใช้งานใด ๆ

คนทรงเจ้า ในหมู่บ้านมีคนที่เป็นร่างทรง ๑ คน โดยร่างทรงคนนี้เป็นคนที่มาจากจังหวัดจันทบุรี และได้เข้ามาอาศัยอยู่ในหมู่บ้านเป็นเวลา ๒ ปีมาแล้ว สำหรับความเชื่อเกี่ยวกับคนทรงเจ้านี้ จะได้รับความนับถือและเชื่อเฉพาะในกลุ่มผู้เฒ่าผู้แก่เท่านั้น แต่ก็มีความเชื่อไปในทางปิดเป่าทุกข์ และสอบถามถึงความเป็นไปเท่านั้น แต่ความเชื่อทางด้านการรักษาเยียวยาโรคร้ายแก่ผู้เจ็บป่วยนั้น ชาวส่วนมากไม่เชื่อในอิทธิฤทธิ์ปาฏิหาริย์แต่อย่างใด สำหรับกลุ่มคนรุ่นใหม่ที่เป็นหนุ่มสาวแล้วไม่ได้ให้ความสนใจหรือเชื่อถือต่อเรื่องเหล่านี้เลย

พาหนะในการเดินทาง

ชาวบ้านส่วนใหญ่ใช้รถจักรยานยนต์ เป็นพาหนะในการเดินทางไปทำธุระต่าง ๆ และจำนวนรถจักรยานยนต์นี้มีจำนวนมาก แต่ไม่ใช่ว่าจะไม่มีรถยนต์ ซึ่งบางครอบครัวที่มีฐานะดีก็จะมีรถยนต์ไว้ใช้เดินทาง และมีรถจักรยานยนต์ไว้ใช้ธุระภายในหมู่บ้าน

กลุ่มทางสังคม (Social Club)

กลุ่มพัฒนาผลิตภัณฑ์หนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ (One Tambol One Product: OTOP)

การรวมตัวกันของสมาชิกในหมู่บ้าน หรือชาวบ้านของหมู่บ้านอุตะเกานี้ ก็มีการจัดตั้งกลุ่มพัฒนาอาชีพตามนโยบายของภาครัฐ “หนึ่งผลิตภัณฑ์ หนึ่งตำบล หรือที่เรียกกันติดปากว่า OTOP มีที่ตั้งของสำนักงานอยู่ที่สำนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลหนองไม้แดง สำหรับสินค้าที่ได้ตกลงกันภายในหมู่บ้านให้เป็นสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ ก็คือ น้ำมันหอมสมุนไพร ซึ่งผลิตจากส่วนผสมหลัก ๆ คือ การบูร พิมเสน เมนทอล และน้ำมันจากหัวไพร ซึ่งเป็นสมุนไพรไทย โดยมีกรรมวิธีการผลิต คือ เริ่มจากนำเอาหัวไพรมาล้างให้สะอาด แล้วนำไปตำให้ละเอียดเพื่อคั้นเอาน้ำมันไพร จากนั้นก็นำเอา การบูร พิมเสน เมนทอล ตามสัดส่วนมาผสมกัน และเขย่าให้เข้ากันจนละลายกลายเป็นของเหลว แล้วค่อยเติมน้ำที่คั้นได้จากหัวไพร ก็ถือว่าเป็นการเสร็จสิ้นกรรมวิธีผลิต น้ำมันหอมสมุนไพร สินค้าหนึ่งผลิตภัณฑ์ หนึ่งตำบล ของหมู่บ้านอุตะเกา แต่ก่อนที่น้ำมันหอมสมุนไพรจะกลายมาเป็นสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ของหมู่บ้านนั้น ชาวบ้านได้มีการเลือกสินค้าชนิดอื่นอีกหนึ่งชนิดขึ้นมาเพื่อคัดเลือก ซึ่งก็คือ น้ำตาลก้อนที่ทำจากตาลโตนด แต่ด้วยกระบวนการที่ล่าช้าในการแจ้งถึงตัวผลิตภัณฑ์ที่จะเสนอให้เป็นสินค้า OTOP ต่อองค์การบริหารส่วนตำบลและหน่วยงานที่เหนือขึ้นไป เป็นเหตุให้หมู่บ้านอุตะเกาพลาดโอกาสที่จะเลือกเอาน้ำตาลก้อนจากตาลโตนดนี้ขึ้นมาเป็นสินค้า OTOP เพราะมีอีกหมู่บ้านที่อยู่ติดกัน คือ กลุ่มหมู่บ้าน จากตำบลนาป่า เพราะได้เปรียบในด้านทรัพยากรและกำลังคนที่จะยึดอาชีพการทำ

น้ำตาลก่อนจากตาลโตนดนี้ และได้แจ้งความจำนงขอให้นำน้ำตาลก่อนที่ทำจากตาลโตนดนี้เป็นสินค้า OTOP ไปก่อน ก็เลยเป็นเหตุให้หมู่บ้านอุตะเถาจำต้องหาสินค้าอื่นมาเป็นสินค้าตัวแทนของหมู่บ้าน อันได้แก่น้ำมันหอมสมุนไพร แทน

ช่องทางการจำหน่ายสินค้า จะจำหน่ายแก่ภายในชุมชนละแวกใกล้เคียงของตำบล แต่ยอดขายส่วนมาจะได้อาจจากการที่ น้ำมันหอมสมุนไพรถูกซื้อไปเป็นของแจกในงานฌาปนกิจศพ และที่สถานีเติมน้ำมัน เซลล์ रिมนอนบายพาสจำหน่ายอยู่ จากการสอบถามจากนางสมจิตร ทันสมัย ภรรยา นายประสิทธิ์ ทันสมัย ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ซึ่งเป็นประธานกลุ่มพัฒนาสตรีหมู่บ้าน ถึงโอกาสของการเข้าร่วมในโครงการที่สนับสนุนออกร้าน โดยรัฐบาลที่ศูนย์แสดงสินค้าเมืองทองธานี ว่าได้เข้าร่วมบ้างหรือไม่ ปรากฏว่าไม่ได้เข้าร่วมในการแสดงสินค้าแต่อย่างใด ที่ผลิตทุกวันนี้ก็เพื่อจำหน่ายในชุมชน และในตำบลเท่านั้น

กลุ่มกองทุนสวัสดิการหมู่บ้าน

กลุ่มนี้เป็นกลุ่มที่จัดตั้งขึ้นโดยการตกลงร่วมกันของสมาชิกภายในหมู่บ้าน ในด้านกองทุนเงินช่วยเหลือยามฉุกเฉิน เริ่มก่อตั้งกองทุนขึ้นประมาณปี ๒๕๓๕ ซึ่งเงินกองทุน ๆ นี้มีไว้เพื่อสมาชิกในหมู่บ้านที่ยืมยืมที่ขาดด้านการเงิน เช่น ค่าเล่าเรียน ค่าทำการเกษตร ค่ารักษาพยาบาลและอื่น ๆ โดยปัจจุบันมีเงินกองทุนสูงถึง ๒๐,๐๐๐ ถึง ๓๐,๐๐๐ บาท โดยมีกฎเกณฑ์ในการเข้าร่วมเป็นสมาชิกของแต่ละครัวเรือน ๆ ละ ๒๐๐ บาท และมีการแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารกองทุนจากสมาชิกที่ได้รับการลงคะแนนเห็นพ้องกันว่าให้เป็นผู้ร่วมดูแล ซึ่งในการกู้ยืมแต่ละครั้ง ผู้กู้ยืมจะถูกคิดดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ ๑ ต่อเดือน และไม่จำเป็นต้องมีหลักประกันใด ๆ ไม่ว่าจะเป็นสิ่งของหรือ บุคคล โดยชาวบ้านยึดถือเอา “สัจจะ” เป็นสิ่งค้ำประกัน สัจจะที่ว่านี้ก็คือ ความเป็นสมาชิกของหมู่บ้าน และความซื่อสัตย์ของบุคคลที่จะทำการใช้คืนกองทุนตามที่ได้ตกลงกันไว้ ซึ่งสิ่งที่เป็นสัจจะนี้ได้เล็งไปถึงความมีคุณภาพของชาวบ้านที่ไม่จำเป็นต้องมีฐานะทางการเงิน หน้าตาทางสังคม หรือหลักค้ำประกันใด เพื่อคอยรองรับความเสี่ยงต่อหนี้ที่อาจจะสูญได้ในอนาคต อนึ่ง หากแม้สมาชิกคนใดไม่ทำการใช้คืนทางคณะกรรมการบริหารกองทุนก็สามารถติดตามทวงถามได้โดยง่าย เพราะอย่างไรเสียก็เป็นคนในหมู่บ้าน และการติดตามทวงถามนี้ก็สามารถที่จะสร้างให้เกิดความอับอายต่อสมาชิกที่กู้ยืมเงินไปได้ และด้วยสังคมชนบทที่แคบ ทำให้สมาชิกอื่น ๆ ทราบถึงเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นได้อย่างรวดเร็ว

กองทุนเงินฌาปนกิจ อสม.

กองทุนนี้เป็นอีกกองทุนหนึ่งที่ช่วยเหลือทางการเงินแก่ญาติของสมาชิกในกลุ่มที่เสียชีวิตลง กลุ่มนี้เป็นการรวมตัวจัดตั้งของเหล่า อาสาสมัครสาธารณสุขหมู่บ้าน หรือที่เรียกกันว่า อสม. จากหมู่บ้านทั้ง ๘ หมู่บ้านภายในตำบลหนองไม้แดง ถึงแม้จะจัดตั้งขึ้นโดยกลุ่มบุคคลที่เป็น อสม. แต่ก็ไม่ได้เปิดโอกาสสำหรับสมาชิกของหมู่บ้านที่ไม่ได้เป็น อสม. ทุกคนสามารถเข้าเป็นสมาชิกได้ โดยมีเงื่อนไขในการเข้าเป็นสมาชิก คือสมาชิกมีอายุตั้งแต่ 15 ปี ขึ้นไป ค่าแรกเข้า ๕๐ บาท พร้อมเอกสาร ๑ ชิ้น คือ สำเนาบัตรประจำตัวประชาชนของผู้สมัคร

เมื่อมีการเสียชีวิตของสมาชิกในหมู่บ้านของตนเอง สมาชิกจะต้องจ่ายเงินสมทบเข้ากองทุนคนละ ๕๐ บาท แต่ถ้าไม่ว่าจะเป็นสมาชิกในหมู่บ้านหรือต่างหมู่บ้าน สมาชิกก็จะจ่ายเงินเป็นจำนวน ๕๐ บาทเท่ากัน สำหรับเงินที่ได้จากการเก็บนี้ จะมีตัวแทนภายในหมู่บ้านนั้น ๆ เป็นผู้ที่ทำหน้าที่เก็บเงินค่าฌาปนกิจและรวบรวมไปมอบให้กับทายาทของผู้เสียชีวิต

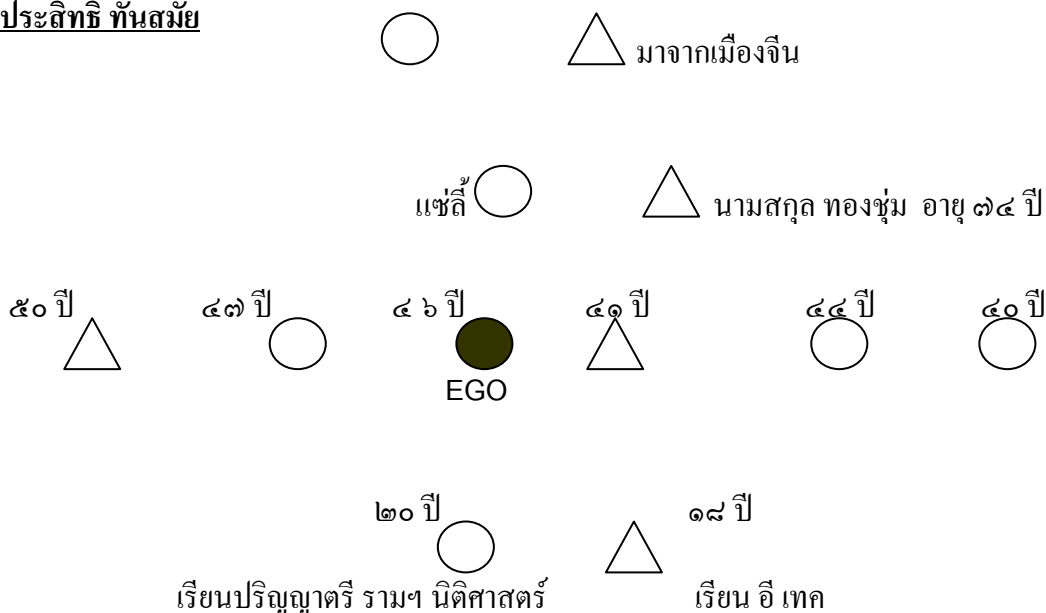
กองทุนเงินล้าน

เป็นไปตามนโยบายการกระจายทุนสำหรับหมู่บ้านละ ๑,๐๐๐,๐๐๐ (หนึ่งล้านบาทถ้วน) ของรัฐบาล ปัจจุบัน ที่มี พ.ต.ท. ดร. ทักษิณ ชินวัตร เป็นนายกรัฐมนตรี หมู่บ้านอุตะเถาก็ได้รับเงินจำนวนนี้เช่นเดียวกับหมู่บ้านอื่น ๆ และได้นำมาจัดตั้งเป็นกองทุนเงินช่วยเหลือสำหรับสมาชิกในหมู่บ้านอุตะเถา โดยการให้กู้ยืมสำหรับจำนวนเงินที่ให้กู้ยืมนี้ จะมีจำนวนตั้งแต่ ๕,๐๐๐ บาท และอาจจะสูงถึง ๒๐,๐๐๐ บาท อยู่ที่ดุลยพินิจของคณะกรรมการบริหารกองทุนหมู่บ้านและประวัติการกู้ยืม-การชำระคืนของสมาชิกแต่ละรายไป สำหรับอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ อยู่ที่ ๐.๕๐ บาท (ห้าสิบบatang) ต่อเดือน ระยะเวลาการกู้ยืม ๑ ปี และเก็บคืนในอัตรารายเดือน โดยมีเงื่อนไขการคืนที่ลดต้นลดดอก เงินที่คืนสู่กองทุนนี้ในแต่ละงวด (เดือน) จะถูกคิดดอกเบี้ยรวมไปแล้ว และเมื่อถึงกำหนดครบ ๑ ปี ก็จะมีตัวเลขการกู้ยืมเป็นศูนย์บาททันที

จากการสอบถามถึงเรื่องการค้างชำระหนี้ของสมาชิกจากนายประสิทธิ์ ทนสมัย ผู้ใหญ่บ้าน ได้ข้อมูลว่า การบริหารกองทุนเป็นไปอย่างเรียบร้อยไม่มีปัญหา และไม่มีการค้างชำระหนี้จากสมาชิกรายใด สำหรับรายได้ที่เกิดขึ้นจากการให้กู้ยืมนั้น จะนำไปเป็นเงินสมทบในการบำรุงวัด โรงเรียน และทำกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อการพัฒนาหมู่บ้านอุตะเถา และนำกลับไปเป็นต้นทุนให้กู้ยืมต่อไป

โครงสร้างเครือข่ายของผู้ให้ข่าวคนสำคัญ (Key Informant)

นายประสิทธิ์ ทันสมัย

นายประสิทธิ์ ทันสมัย หรือ ผู้ใหญ่ดำ ดำรงตำแหน่งผู้ใหญ่บ้าน ๒ สมัยติดต่อกัน ปัจจุบันอายุ ๔๖ ปี สมรสแล้ว ภรรยาอายุ ๔๑ ปี มีบุตรชาย ๑ คน หญิง ๑ คน จบการศึกษาระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ และมาศึกษาต่อผ่านการศึกษานอกโรงเรียนจนจบมัธยมศึกษาปีที่ ๖ เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๔๕

ผู้ใหญ่ดำ กล่าวว่า คุณแม่ของคุณพ่อ ท่านเป็นคนที่มาจากเมืองจีน เดิม แม่ชื่อ คุณพ่อของผู้ใหญ่แต่งงานกับคุณแม่ของผู้ใหญ่ ซึ่งเป็นคนในพื้นที่

เมื่อก่อนประกอบอาชีพรับจ้างก่อสร้าง และรับจ้างทั่วไป และทำนา ต่อมาก็เข้าเป็นลูกจ้างในโรงงานเครื่องปั้นดินเผาที่อยู่หน้าวัดเขาบางทราย และได้ออกมาทำงานก่อสร้างต่ออีก เมื่ออายุถึงกำหนดการเกณฑ์ทหารก็จับได้ใบแดงและเข้ารับราชการทหารเกณฑ์ที่อำเภอสตึกหีบ ระหว่างที่เป็นทหารอยู่นั้น ได้ถูกส่งไปปฏิบัติราชการที่ลำน้ำโขงเป็นเวลา ๖ เดือน และได้พบเจอกับ พี่สมจิตร เมื่อพ้นราชการทหารแล้ว ก็ออกมาทำงานอีก ระยะเวลาหนึ่งและได้ไปสู้อุปพี่สมจิตรเป็นภรรยา สำหรับพี่สมจิตรนั้น เดิมทำงานเป็นผู้ช่วยพยาบาลที่โรงพยาบาลแห่งหนึ่งในจังหวัดหนองคาย และได้ย้ายถิ่นฐานตามผู้ใหญ่น้ำมาอยู่ที่หมู่บ้านอู่ตะเภา จังหวัดชลบุรีตั้งแต่ตั้งครรภ์ลูกชายคนโต รวมระยะเวลาอาศัยอยู่ในพื้นที่ปัจจุบันนี้ทั้งสิ้น ๒๐ ปี

เมื่อก่อนที่จะได้เป็นผู้ใหญ่บ้านนั้น ตนเองทำงานรับเหมาก่อสร้าง และงานก็เข้ามาเยอะ แต่มีอุปสรรคตรงที่ไม่สามารถหาแรงงานในการทำงานก่อสร้างได้ จึงตัดสินใจเลิกอาชีพรับเหมา ก็หันมาประกอบธุรกิจห้องเช่า เพราะเล็งเห็นว่าอยู่ใกล้ถนนอุตสาหกรรมมตะนคร และมีจำนวนแรงงานนอกพื้นที่ได้เดินทางเข้ามาเป็นลูกจ้างในนิคมฯ จำนวนมากขึ้น ปัจจุบันผู้ใหญ่น้ำมีห้องแถวและหอพักให้เช่า จำนวน ๗๒ ห้อง แบ่งเป็น ห้องแถวติดพื้น ๕๒ ห้อง และหอพัก ๒ ชั้น อีก ๒๐ ห้อง ในการประกอบธุรกิจให้เช่าที่อยู่อาศัยนี้ จะต้องเสียภาษี

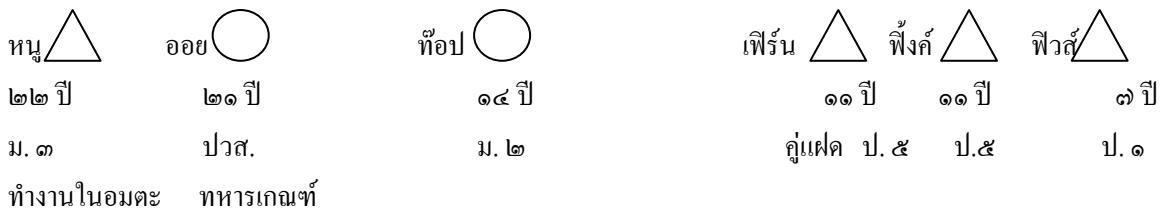
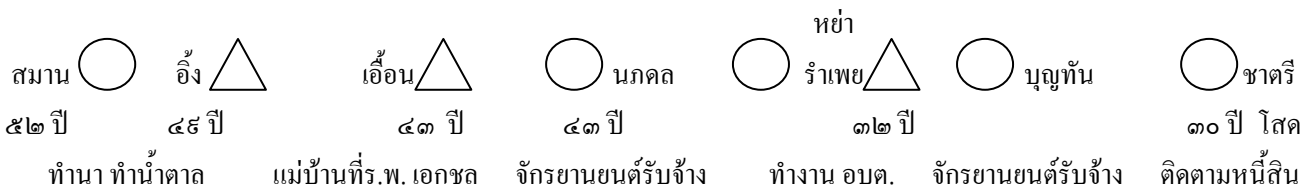
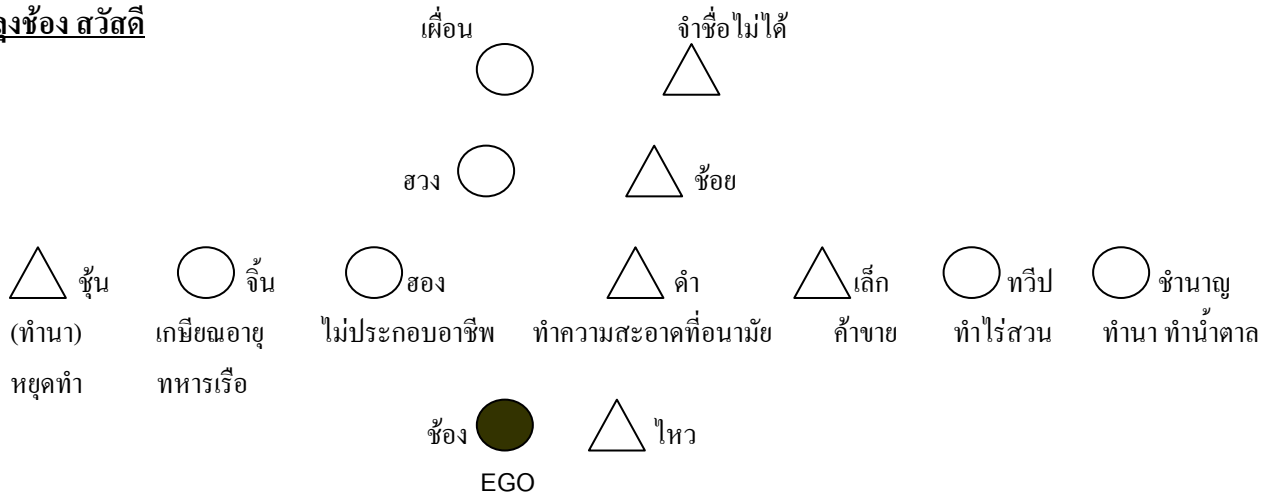
ให้กับ อบต. คิดจากอัตราค่าให้เช่า ปีละเดือนครึ่งต่อห้อง เช่น ราคาห้องเช่าอยู่ที่ ๑,๐๐๐ บาท ก็จะต้องจ่ายภาษีเป็นจำนวนเงิน ๑,๕๐๐ บาท ต่อ ๑ ห้อง และจะต้องเสียภาษีรายได้ให้กับกรมสรรพากรอีก

ในการสอบถามถึงความเปลี่ยนแปลงของหมู่บ้านที่เกิดขึ้นนั้น ผู้ใหญ่คำ ได้เล่าให้ฟังว่า หมู่บ้านนับถอบหลังไปประมาณ ๑๕ ปีมานี้ หมู่บ้านเจริญอย่างรวดเร็ว ซึ่งเป็นเพราะมีแหล่งงานที่สามารถรองรับแรงงานจำนวนมากมาตั้งอยู่ใกล้หมู่บ้าน ปัญหาที่พบเป็นอันดับแรก ก็คือ ปัญหาประชากรแฝง หรือ ประชากรที่เข้ามาอาศัยอยู่ในพื้นที่ของหมู่บ้าน ได้เพิ่มจำนวนขึ้นเรื่อยๆ ซึ่งส่วนมากเป็นกลุ่มแรงงานจากทางภาคอีสาน และภาคเหนือ เมื่อจำนวนประชากรที่เป็นผู้ใหญ่มากขึ้น ทั้งที่เป็นครอบครัวอยู่ก่อนและมาสร้างครอบครัวใหม่ ได้ส่งผลให้จำนวนประชากรที่เป็นเด็กที่จะต้องเข้ารับการศึกษาขั้นพื้นฐานก็เพิ่มมากขึ้น และปัญหาเรื่องจำนวนนักเรียนที่เข้าเรียนในโรงเรียนอนุบาลวัดอุตะเภาก็ตาม เพราะมีสัดส่วนที่ไม่สมดุลต่อจำนวนครูที่มีอยู่

ปัญหาด้านอื่น ๆ ก็คือ ปัญหาด้านยาเสพติด ปัญหาการลักขโมย ทั้งนี้เพราะหมู่บ้านได้กลายเป็น “หมู่บ้านเปิด” มีผู้คนเข้าออกอยู่ตลอดเวลา คนแปลกหน้ามากขึ้น ปัญหาการขาดอาชีพสำหรับชาวบ้านที่มีอายุเลยวัยกลางคนขึ้นไป เพราะส่วนหนึ่งได้ขายที่ดินให้กับนายทุน ทำให้ไม่มีที่ดินทำกิน ปัญหาค่าครองชีพที่เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว แต่ผู้ใหญ่คำ ก็ได้พยายามเน้นเรื่องปัญหาประชากรแฝงมากที่สุด

นอกจากนี้ ปัญหาเรื่องมลภาวะที่อาจจะหรือได้รับจากนิคมอุตสาหกรรมฯ ที่เกิดขึ้นในปัจจุบันและในอนาคต เห็นได้ชัดเจนได้แก่ บรรดาชาวบ้านในหมู่บ้านและพื้นที่ใกล้เคียง ไม่นิยมที่จะร่อนน้ำฝนไว้ดื่มกิน แต่จะร่อนน้ำฝนไว้ชำระล้างแทน

ลุงช้อง สวัสดิ์

ลุงช้อง สวัสดิ์ อายุ ๖๗ ปี ในครอบครัวของลุงช้อง มีพี่น้องทั้งหมด ๘ คน จากการบอกเล่า อาชีพที่สมาชิกในครอบครัวลุงช้องนี้ มีความหลากหลายเป็นอย่างมาก แต่ส่วนใหญ่ประกอบ คือ อาชีพทำนาและทำไร่สวน และทำน้ำตาล รวมทั้งลุงช้องก็ประกอบอาชีพทำนามาก่อน ปัจจุบันยังคงมีจำนวน ๒ คนที่ยังคงประกอบอาชีพทำน้ำตาลอยู่ คือ ลุงชานาญ มีความสัมพันธ์เป็นน้องของลุงช้อง และนายสมานมีศักดิ์เป็นลูกเขย

วิถีความเป็นอยู่ และสภาพของหมู่บ้าน ในอดีต ลุงช้องเล่าว่า เดิมถนนหนทางใช้ทางเกวียนเป็นทางสัญจรเต็มไปด้วยป่ารก และป่าชายเลนที่มีต้นจากขึ้นอยู่ทั่วไป และบริเวณบ้านที่อยู่อาศัยมาจนปัจจุบัน ในอดีตน้ำทะเลสามารถท่วมขึ้นมาถึงได้ ด้วยที่อยู่ติดกับป่าชายเลน วิถีชีวิตในการหาปู ปลา กุ้งตามป่ากกและป่าต้นจากเพื่อยังชีพและเพื่อขาย แต่ส่วนมากเพื่อนำมาประกอบอาหาร

ต่อมาประมาณปี ๒๕๓๑ เริ่มมีการกว้านซื้อที่ดินจากกลุ่มนายทุน ซึ่งเป็นปีที่โครงการนิคมอุตสาหกรรมอมตะนครเริ่มก่อสร้างขึ้น ลุงช้องก็เป็นหนึ่งในกลุ่มชาวบ้านที่ได้ขายที่ดินให้แก่นายทุน ลุงช้องขายไปทั้งหมด ๘ ไร่ ไร่ละ ๒๐๐,๐๐๐ บาท ซึ่งก็เป็นที่ดินที่อยู่ไม่ไกลนักจากที่บ้านในปัจจุบัน เมื่อขายที่ดินให้แก่นายทุนไปแล้วสภาพการดำรงชีวิตด้วยการหาปู ปลา กุ้ง ตามป่าชายเลนบนพื้นที่ของตนเองก็หายไปเลย เลยหันมาอยู่บ้านเลี้ยง

คูหลานและด้วยที่มีลูกๆ ถึง ๔ คน บรรดาลูกจึงช่วยกันเลี้ยงดูลุงช้องได้ สุขภาพของลุงช้องในขณะนี้ ลุงช้องป่วยเป็นโรคเบาหวาน และความดันโลหิตสูง ทั้งนี้จากการสอบถามถึงประการกินในอดีต ด้วยลุงช้องเองก็เป็นผู้หนึ่งที่ทำน้ำตาล จึงมีประวัติการบริโภคน้ำตาลค่อนข้างมากในอดีต จึงส่งผลให้เป็นโรคเบาหวานในปัจจุบัน

ผลกระทบที่ลุงช้องบอกว่าได้รับจากนิคมฯ ก็คือ กลิ่นเหม็นไหม้ของโลหะที่ลอยมาตามสายลมเป็นระยะ ซึ่งลุงช้องบอกว่าเป็นกลิ่นที่ออกมาจากโรงงานผลิตกระดาษ และผู้เรียนเองก็ได้กลิ่นเช่นกันระหว่างที่นั่งสัมภาษณ์ข้อมูลอยู่

ที่บ้านของลุงช้องผืนที่ปลูกบ้านอยู่อาศัยอยู่นี้ เป็นผืนดินติดกับที่ดินของวัดอู่ตะเภา ซึ่งทางวัดได้อนุญาตให้นายสมานเช่าอยู่อาศัยพร้อมกับครอบครัว มีพื้นที่ประมาณ 5 ไร่ โดยจ่ายค่าเช่าปีละประมาณ ๑,๐๐๐ บาท ให้กับทางวัด (ผู้เรียนสอบถามแล้วลุงช้องไม่สามารถจำจำนวนเงินที่แท้จริงได้) แต่ขณะนี้ ทางวัดได้รับการติดต่อขอเช่าที่ดินผืนดังกล่าวจากนายทุนที่กำลังดำเนินการสร้างสนามกอล์ฟขนาดใหญ่ ซึ่งมีอาณาบริเวณติดชิดกับพื้นที่ของหมู่บ้านและท้ายวัด และที่บ้านของลุงช้อง โดยทางกลุ่มนายทุนสนามกอล์ฟได้เสนอให้ค่าเช่าแก่ทางวัด จำนวนเงิน ๖,๐๐๐,๐๐๐ บาท สำหรับระยะเวลาเช่าทั้งหมด ๑๐ ปี (ข้อมูลสัมภาษณ์เบื้องต้น) ซึ่งการขอเช่าที่ดินนี้มีผลกระทบอย่างมากต่อ นายสมานซึ่งเป็นผู้เช่าอยู่ก่อน จำเป็นต้องรื้อถอนบ้านและสิ่งปลูกสร้างที่มีอยู่ออกจากพื้นที่และจะย้ายเข้าไปสร้างอยู่บนผืนที่ดินเดียวกันกับลุงช้อง นอกจากนี้ ลุงช้องกล่าวอีกว่า ยังได้รับการทาบถามจากกลุ่มนายทุนทาบถามเพื่อเจรจาขอซื้อที่ดินผืนที่อยู่ปัจจุบันนี้ แต่เป็นจำนวนเงินเท่าใดยังไม่ได้มีการเสนอมาจากกลุ่มนายทุน จากกรณี ของลุงช้อง ผู้เรียนพบว่า เมื่อมีกลุ่มนายทุนและนักธุรกิจเก็งกำไรเข้ามากว้านซื้อที่ดินจากชาวบ้านเพื่อเสนอขายต่อให้กับโครงการพัฒนานิคมอุตสาหกรรมต่าง ๆ ทั่วประเทศและเขตปริมณฑลนี้ ได้เป็นสิ่งที่รุกรานและส่งผลกระทบต่อชาวบ้าน และโอกาสในการที่ชาวบ้านจะสูญเสียที่ดินนั้นไม่ได้มีเพียงครั้งเดียว เพราะจากกรณีของลุงช้องพบว่า การขายที่ดินครั้งแรกเมื่อนานมาแล้วได้ผ่านไป แต่การถูกทาบถามขอซื้อที่ดินครั้งใหม่กำลังกีดกันเข้ามา ทั้งนี้เพราะความต้องการที่จะขยายอาณาเขตของโครงการสนามกอล์ฟของนายทุนนั้นมีอยู่อย่างกว้างใหญ่ ไม่ใช่เพียงแต่ลุงช้องเท่านั้นที่ถูกทาบถามขอซื้อ เจ้าของผืนดินอีกคนหนึ่งซึ่งเป็นเจ้าของอู่รถ ซึ่งมีที่ดินติดกับถนนสายหลักที่ใช้เดินทางเข้าสู่หมู่บ้าน ก็ถูกทาบถามขอซื้อในราคาค่อนข้างสูงเช่นเดียวกัน

ทั้งนี้ หากนายทุนสามารถที่จะกว้านซื้อที่ดินได้ตามที่ต้องการ จะมีผลทำให้หมู่บ้านอู่ตะเภาเป็นเพียงหมู่บ้านเล็กๆ ที่ถูกโอบล้อมหรืออาจจะปิดล้อมไปด้วยสนามกอล์ฟ และบรรดาโรงงานในนิคมอุตสาหกรรมฯ และสุดท้ายจะได้รับผลกระทบจากความเปลี่ยนแปลงและมลภาวะด้านต่าง ๆ ครบทุกด้าน

คุณปัทสรา ใจดี (นามสมมติ)

๖๐ ปี   ๕๗ ปี

๓๖ ปี
EGO โสด
เจ้าหน้าที่สถานีอนามัย

 ๓๓ ปี
ทำงานที่ศาลแรงงาน

๒๘ ปี
ทำงานในกรุงเทพฯ
เกี่ยวกับธุรกิจประกันภัย

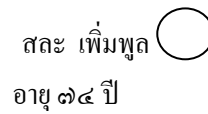
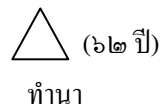
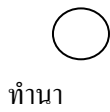
คุณปัทสรา ใจดี (นามสมมติ) อายุ ๓๖ ปี สถานภาพโสด เป็นคนนอกพื้นที่ แต่เข้ามาทำงานประจำอยู่ที่สถานีอนามัยหนองไม้แดงเป็นเวลานานถึง ๘ ปี มีเชื้อจีน ได้ลงพื้นที่ในการเก็บข้อมูลทางด้านสาธารณสุขพื้นฐานจากหลาย ๆ แห่งของตำบลอยู่เสมอ ได้เล่าให้ข้อมูลทั่วไปด้านสุขภาพของประชากรในหมู่บ้านและตำบลหนองไม้แดงที่มาใช้บริการที่สถานีอนามัย ว่าผู้ป่วยส่วนใหญ่ก็มีจำนวนที่ใกล้เคียงกันของทุกช่วงอายุ และกลุ่มคนที่เป็นแรงงานนอกพื้นที่ อันได้แก่ กลุ่มประชากรแฝงที่ทำงานในนิคมอุตสาหกรรม กลุ่มแรงงานก่อสร้างห้องเช่าก็มีเข้ามาใช้บริการเช่นกัน

พี่ปัทสรา เล่าว่า ทางเจ้าหน้าที่นิคมฯ เคยเข้ามาติดต่อขอใช้พื้นที่เพื่อดำเนินการติดตั้งเครื่องตรวจวัดมลภาวะในหมู่บ้าน แต่ผลจากการตรวจวัดทางอนามัยไม่เคยได้รับรู้ว่าเป็นอย่างไร และประมาณช่วงฤดูหนาวทิศทางของลมจะพัดผ่านทางสถานีอนามัยอยู่ตลอดเวลา และทิศทางลมนี้ก็นำเอากลิ่นที่มีแหล่งปล่อยจากโรงงานในนิคมฯ มาด้วย และควันที่เกิดจากโรงงานผลิตกระเบื้องหลังคาโบลท์ที่มีอยู่ในหมู่บ้านก็ส่ง ควัน และกลิ่นเหม็นจากการอบเผา กระเบื้องอยู่เสมอ

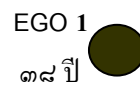
สำหรับในหน้าฝนปัจจุบัน ชาวบ้านไม่มีการรองรับน้ำฝนไว้เพื่อการดื่มกิน แต่จะมีอยู่บ้างในการรองรับไว้ใช้ชำระล้างทั่วไป ชาวบ้านส่วนมากก็จะใช้น้ำจากประปา และซื้อน้ำสะอาดเพื่อบริโภคแทน

กล่าวถึงความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นภายในหมู่บ้าน ได้ความว่า ปริมาณรถจักรยานยนต์เพิ่มขึ้นอย่างมากและรถยนต์วิ่งเข้าออกก็มีจำนวนมากเช่นกัน ซึ่งได้ส่งผลให้ถนนที่ใช้สัญจรทรุดโทรม ฝุ่นฟุ้งกระจาย นอกจากนี้พี่ปัทสรา ยังได้ให้ข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับนิคมอุตสาหกรรมอีกว่า จะมีการเพิ่มเขตแดนอีก ประมาณ ๖๐๐ ไร่ ซึ่งจะทำให้หมู่บ้านอยู่ตะเกียบซึ่งเป็นหนึ่งในหมู่บ้านที่อยู่ติดกับเขตแดนนิคมฯ เป็นพื้นที่รองรับจำนวนแรงงานที่จะอพยพย้ายถิ่นฐานมาเป็นลูกจ้าง และหากสนามกอล์ฟสร้างเสร็จก็จะมีอัตราการจ้างงานเพิ่มขึ้น และจำนวนประชากรนอกพื้นที่ก็จะเพิ่มขึ้นอีกมาก การรองรับแรงงานนอกพื้นที่นี้ ในหมู่บ้านก็ได้มีการเตรียมตัวด้วยเช่นกัน โดยการสร้างห้องพักหลายชั้นให้เช่าอยู่อาศัยขึ้นใหม่อีกหลายหลังด้วยกัน

พีวุฒิ ศรีพิณิจ

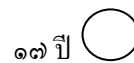
รับหมา บวชชีพราหมณ์ ค้าขาย ก่อสร้าง ค้าขาย แม่บ้าน ทำงานอยู่อบต.

นักการ ร.ร. อนุบาลอุตะเถา

ครูอัตราจ้างระดับอนุบาล 3 ขวบ

โรงเรียนเตรียมทหาร

ป. ๖ ร.ร. อนุบาลวัดอุตะเถา

พีวุฒิ (EGO 1) อายุ ๓๘ ปี เป็นบุตรคนที่ ๘ จบการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ และสอบเข้ารับราชการเป็นนักการภารโรงได้ เมื่อปี ๒๕๓๗ถึงปัจจุบันเป็นนักการภารโรงประจำโรงเรียนอุตะเถา และก่อนหน้าที่จะมาเป็นนักการฯ พีวุฒิ ทำงานก่อสร้างร่วมกับพี่ชาย พีวุฒิ มาจากครอบครัวที่จัดได้ว่าเป็นครอบครัวขนาดใหญ่ครอบครัวหนึ่งในหมู่บ้านอุตะเถา อาชีพพื้นฐานของครอบครัวในรุ่นพ่อแม่ คือ อาชีพทำนา พอถึงรุ่นพีวุฒิกับบรรดาพี่น้องต่างคนก็ต่างแยกย้ายกันไปประกอบอาชีพตามที่ตนเองถนัด ดังแสดงไว้ในโครงสร้างเครือญาติข้างบน

พีวุฒิได้ให้ข้อมูลในด้านจำนวนประชากรของนักเรียนที่เข้าเรียนในโรงเรียนอนุบาลอุตะเถาว่า ขณะนี้มีจำนวนสูงเกือบถึง ๑,๐๐๐ คน และจำนวนนักเรียนนี้เพิ่มขึ้นทุกปี และจำนวนนักเรียนที่เพิ่มขึ้นนี้เป็นจำนวนนักเรียนที่เป็นลูกของประชากรแฝงที่เป็นแรงงานในนิคมอุตสาหกรรม ซึ่งก็เป็นกลุ่มคนที่มีถิ่นอาศัยเดิมจากภาคอีสาน และภาคเหนือเป็นส่วนใหญ่

พีบุปผา (EGO 2) อายุ ๓๘ ปี เป็นบุตรคนที่ ๓ ของครอบครัว จบการศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖ พี่บุปผาเป็นแม่บ้านมาก่อนที่จะได้รับการว่าจ้างโดยงบประมาณของ อบต. ในตำแหน่งครูอัตราจ้าง โดยรับผิดชอบสอนเด็กนักเรียนระดับอนุบาลที่มีอายุ ๓ ขวบ ซึ่งพีบุปผา บอกว่าถึงจะมีการจ้างครูอัตราจ้างเพิ่มเพื่อช่วยเหลือการดูแลเด็กนักเรียน ก็ยังไม่เพียงพอต่อจำนวนนักเรียนที่เพิ่มมากขึ้นทุกปี อาชีพดั้งเดิมของครอบครัวในรุ่นพ่อแม่

แล้ว ไม่มีที่ดินทำกินเป็นของตนเองและไม่ได้ทำนา โดยคุณพ่อมีอาชีพรับจ้างก่อสร้าง คุณแม่ประกอบอาชีพค้าขาย

ทั้งสองท่านเป็นคนในพื้นที่มาแต่เดิม มีประสบการณ์จากการเปลี่ยนแปลงของหมู่บ้านมาโดยตลอด เช่น ปัจจุบันนี้ จำนวนรถจักรยานยนต์วิ่งมากขึ้น โดยเฉพาะในเวลาตอนเช้าและตอนเย็นเลิก ซึ่งเป็นเวลาที่แรงงานที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านเดินทางไปทำงานและเดินทางกลับจากการทำงาน จะมีปริมาณรถจักรยานยนต์ที่หนาแน่นยาวเป็นทิว และผลจากการวิ่งของรถจักรยานยนต์นั้น ก็คือ ปริมาณฝุ่นที่ฟุ้งกระจายขึ้นจากผิวถนน และผิวถนนเสียหาย นอกจากนี้ ปัญหากลิ่นที่เกิดจากโรงงานทำกระจกที่อยู่ในนิคมฯ อมตะนคร ก็ยังส่งกลิ่นโชยมารบกวนให้เกิดมลภาวะทางอากาศอยู่เสมออีกด้วย (ขณะที่ผู้เรียนนั่งสัมภาษณ์หาข้อมูลทั้งสองอยู่ กลิ่นก็โชยมาเป็นระยะ ๆ) ที่ทั้งสองเล่าเพิ่มว่า ในเวลาตอกกลางคืนหากมองไปในทิศทางที่นิคมฯ ตั้งอยู่ จะมองเห็นกลุ่มควันสีขาวโพลพุ้งออกจากปล่องควันอย่างชัดเจน

บทสรุป

จากการที่ผู้วิจัยได้เข้าไปศึกษาหมู่บ้านอุตะเถา หมู่ที่ ๖ ในครั้งนี้ ผู้วิจัยมองเห็นอย่างชัดเจนถึงการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นควบคู่ไปกับการดำรงอยู่ของรูปแบบการดำเนินชีวิตแบบเก่า ด้วยเหตุที่ในปัจจุบันยังคงมีชาวบ้านจำนวนหนึ่งที่ยังคงยึดอาชีพการเกษตรกรรม ทั้ง ๆ ที่ส่วนใหญ่ได้ผันตัวเองเข้าสู่ระบบแรงงานในโรงงานอุตสาหกรรมเพื่อรายได้ การดำรงชีพที่เปลี่ยนไปด้วยสภาพแวดล้อมทางสังคมได้เปลี่ยนผ่านจากชนบทไปอยู่ในกระบวนการกลายเป็นเมือง ที่ได้เกิดขึ้นมาโดยตลอดระยะเวลา ๑๕ ปี นับตั้งแต่นิคมอุตสาหกรรมอมตะนคร ได้ถูกตั้งขึ้น ดังนั้น สิ่งที่เป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงภายในชุมชนก็คือ การพัฒนาพื้นที่เพื่อให้เหมาะสมต่อการมีนิคมอุตสาหกรรมที่รัฐมองว่าเป็นการสร้างงานและกระจายรายได้ไปสู่หัวเมืองที่อยู่ใกล้กับเมืองหลวง คือ กรุงเทพมหานคร เมื่อให้เป็นเมืองหน้าด่านในการสกัดกั้นแรงงานไม่ให้ทะลักเข้าสู่เมืองซึ่งถึงแม้จะสามารถทำให้แรงงานในท้องถิ่นมีงานทำ โดยที่ไม่ต้องโยกย้ายออกจากพื้นที่อยู่อาศัยเดิม แต่ชุมชนในพื้นที่ที่มีนิคมอุตสาหกรรมก็ได้ถูกรุกรานโดยแรงงานจากที่อื่น ๆ เช่น แรงงานชาวอีสานที่ในอดีตก็มีการเดินทางเข้าสู่เมืองหลวงเพื่อหาโอกาสทางอาชีพและรายได้ ดังนั้น ในเมื่อมีตลาดแรงงานที่ให้อัตราค่าตอบแทนในอัตราที่ใกล้เคียงกับค่าแรงงานในกรุงเทพฯ จึงเป็นเหตุผลในการตัดสินใจเข้าสู่การเป็นแรงงานในนิคมอุตสาหกรรม ที่จังหวัดชลบุรี เมื่อได้ทำงานก็ต้องหาที่อยู่อาศัย ดังนั้น หมู่บ้านในละแวกนิคมอุตสาหกรรมจึงเป็นพื้นที่เป้าหมายในการหาที่อยู่อาศัยของกลุ่มแรงงานดังกล่าว และหมู่บ้านอุตะเถาก็เป็นหมู่บ้านหนึ่งที่มีแรงงานนอกพื้นที่เข้าไปอยู่อาศัย ไม่เพียงแต่การถูกรุกเร้าจากแรงงานนอกพื้นที่ นิคมอุตสาหกรรมเองก็ได้มีอิทธิพลต่อชุมชนอย่างมากตั้งแต่ก่อนเริ่มการก่อตั้ง เพราะได้มีการติดต่อซื้อขายที่ดินในพื้นที่ของหมู่บ้านอุตะเถา หมู่ที่ ๖ และชาวบ้านที่เป็นเจ้าของที่ดินจำนวนมากก็ได้ขายพื้นที่ดินที่อยู่ด้านหลังวัดออกไปให้แก่นายทุน เมื่อขาดที่ดินทำกินในลักษณะที่เคยดำรงชีพมา ก็จำเป็นต้องผันตนเองให้เข้าสู่ระบบการเป็นแรงงานในนิคมฯ เช่นเดียวกับแรงงานจากนอกพื้นที่

ปัญหาที่เกิดขึ้นจากขยายตัวของชุมชนอันเนื่องมาจากผลกระทบจากการเกิดขึ้นของนิคมอุตสาหกรรมฯ ที่ชาวบ้านในหมู่บ้านเผชิญอยู่ก็คือการมีประชากรที่เพิ่มมากขึ้น โดยประชากรที่เพิ่มมากขึ้นนี้ หาได้เป็นประชากรที่เพิ่มจากประชากรดั้งเดิมของหมู่บ้าน แต่เป็นจำนวนประชากรที่เพิ่มจากแรงงาน หรือประชากรแฝง นั่นเอง เมื่อมีปัญหาประชากรมากขึ้นก็ส่งผลกระทบต่อระบบการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ประชาชนทุกคนที่เป็นเยาวชนจำเป็นต้องได้รับ นั่นก็คือ การมีจำนวนนักเรียนที่มีจำนวนมากเกินอัตราเฉลี่ยต่อครู ๑ คน และปัญหาการขาดอาคารเรียนที่เพียงพอ ซึ่งโรงเรียนอนุบาลวัดอุตะเถา ก็กำลังพบกับปัญหาดังกล่าวอยู่ และได้หาทางออกโดยการสร้างอาคารเรียนเพิ่มขึ้น อีก ๒ อาคารเรียน ในระยะ ๓ ปีที่ผ่านมา ปัญหาที่ติดตามต่อมาก็คือปัญหาหลักโมย ซึ่งเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นมาในช่วงที่เริ่มมีประชากรแฝง เข้ามาอาศัยอยู่ในพื้นที่มากยิ่งขึ้น และปัญหาใหญ่ที่สุดของประเทศและระดับจังหวัดของชลบุรี ก็คือ ปัญหายาเสพติด

เพื่อเป็นการเตรียมพร้อมต่อการขยายตัวของชุมชน และการก้าวเข้าสู่การเป็นเมืองของหมู่บ้านในอนาคต การจัดการบริหารขององค์กรท้องถิ่น จำเป็นต้องให้การดูแลและวางแผนรองรับให้ทันทั่วถึง เนื่องด้วยการ

กลายเป็นเมืองของชุมชนในอนาคตจะมีความหลากหลายและซับซ้อนของสังคม วิถีชุมชน และการดำรงชีพที่ต้องพึ่งพาจากภาครัฐจึงเป็นสิ่งสำคัญ การสูญหายของอาชีพภาคเกษตรกรรม จะเป็นปัญหาในการดำรงชีพของชุมชน ถึงแม้ว่าในปัจจุบัน สมาชิกในหมู่บ้านส่วนมากก็ไม่ได้มีอาชีพในภาคเกษตรกรรมก็ตาม แต่สถานการณ์จะทำให้สังคมในหมู่บ้านเกิดการบีบรัดตัวในเชิงเศรษฐกิจอย่างหนัก ภาระค่าใช้จ่ายที่จะต้องจ่ายให้กับสาธารณูปโภค การเข้าสู่ลัทธิบริโภคนิยมเช่นเดียวกับสังคมเมืองที่พัฒนาเต็มขั้นก็จะเป็นสิ่งที่กระทบต่อรายได้และการดำรงชีพอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้เช่นกัน

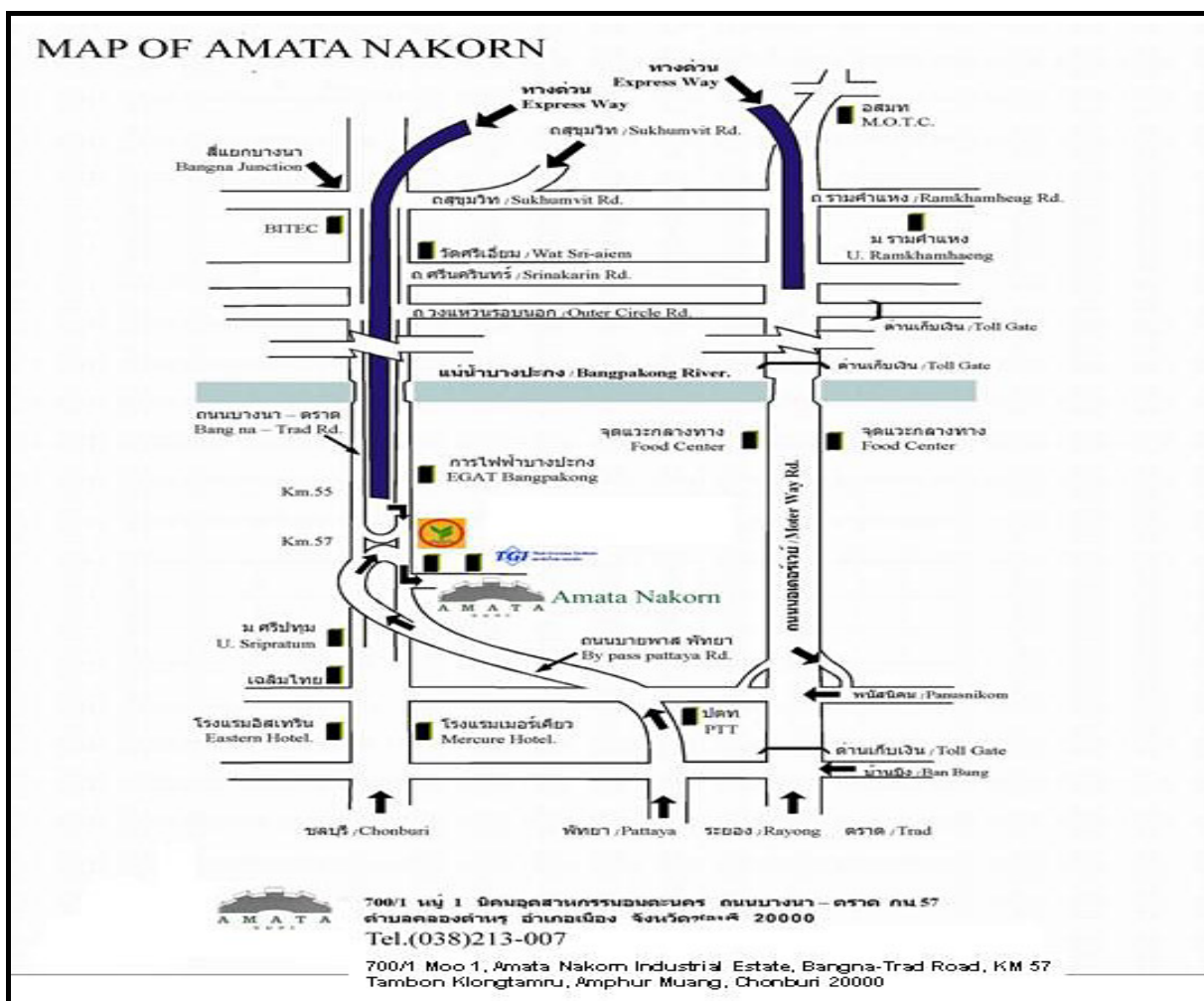
ภาคผนวก

ประวัติของนิคมอุตสาหกรรมอมตะนคร

บริษัท อมตะ จำกัด (มหาชน) ชื่อเดิม นิคมอุตสาหกรรมบางปะกง ก่อตั้งขึ้นเมื่อ พ.ศ. ๒๕๓๒ พื้นที่ทั้งหมด ๑๑,๐๐๐ ไร่ และเข้าสู่ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยแล้ว อมตะฯ ดำเนินการนิคมอุตสาหกรรมสองแห่งในประเทศไทย คือ นิคมอุตสาหกรรมอมตะนคร ในเขตการลงทุน BOI ที่ ๒ ใจกลางชายฝั่งด้านตะวันออก ห่างจากกรุงเทพมหานครเป็นระยะทาง ๕๗ กม. และนิคมอุตสาหกรรมอมตะซิตี้ในเขตการลงทุน BOI ที่ ๓ ใกล้กับท่าเรือน้ำลึกแหลมฉบัง และโครงสร้างสำคัญต่างๆ ของชายฝั่งด้านตะวันออก ใช้เวลาเดินทางจากกรุงเทพมหานคร ๕๐ นาที

บริษัท อมตะ จำกัด (มหาชน) ให้บริการลูกค้าระดับนานาชาติกว่า ๔๐๐ รายด้วยกัน ได้แก่ บีเอ็มดับเบิลยู ไคกัน โซนี่โมบาย มิตซูบิชิ มิตซูบิชิ อิเล็กทริก คอลเกต ปาล์มโอลีฟ ไทรอัมพ์ ฯลฯ

บริษัท อมตะ จำกัด (มหาชน) มีความยินดีต้อนรับนักลงทุนที่จะมาเริ่มดำเนินการผลิตในนิคมอุตสาหกรรมของอมตะ และให้บริการทั้งก่อนและหลังการขาย บริษัทในเครือของอมตะและบริษัทร่วมเป็นผู้จัดการสาธารณูปโภคต่างๆ เช่น ไฟฟ้า ใอน้ำ ก๊าซธรรมชาติ น้ำและน้ำเสีย และยังให้บริการด้านสถานที่ การจัดเลี้ยง ที่พักอาศัย ฯลฯ อีกด้วย (ที่มา: <http://www.amata.com>)

นิคมอุตสาหกรรมอมตะนคร ถ่ายจากบริเวณท้ายหมู่บ้าน

ตึกแถวและห้องพักให้เช่า และสภาพถนนภายในหมู่บ้าน

สถานีอนามัยหนองไม้แดง

หนังสืออ้างอิง

กองพุทธศาสนสถาน. ประวัติวัดทั่วราชอาณาจักร เล่ม ๒๐, กรมการศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ. กรุงเทพฯ :
โรงพิมพ์การศาสนา, หน้า ๒๗๖ (ไม่ระบุปีที่พิมพ์)

งามพิศ สัตย์สงวน. การวิจัยทางมานุษยวิทยา, กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. พิมพ์ครั้งที่ ๔,
๒๕๔๒

ปรีชา คุณินทร์พันธุ์. สังคมวิทยาและมานุษยวิทยานคร, กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๖

องค์การบริหารส่วนตำบลหนองไม้แดง. เอกสารการจัดทำข้อมูลสถิติเพื่อการพัฒนา อบต. ภายใต้โครงการจัดทำ
ระบบข้อมูลสถิติระดับท้องถิ่นภาคกลาง จังหวัดชลบุรี, ๒๕๔๗

อนันต์ อมรตรัย. คำให้การชาวกรุงเก่า, กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จดหมายเหตุ, ๒๕๔๔